

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Правління
АТ «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»
від 08.06.2026 р.№ 30

реєстр.№ 2702 від 08.06.2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про провадження діяльності
з торгівлі фінансовими інструментами
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»
(нова редакція)

м. Київ- 2026

ОБЛІКОВА КАРТА ВНУТРІШНЬОГО НОРМАТИВНОГО ДОКУМЕНТУ

Назва документа	ПОЛОЖЕННЯ про провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»
Вид документа	Положення
Процес, який описує документ, згідно з Реєстром процесів¹	Торгівля фінансовими інструментами
Підозділ відповідальний за розробку документа	Управління операцій з цінними паперами
Колегіальний орган до компетенції якого відноситься затвердження документа	Правління АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»
Період дії документа	Постійно
Необхідність надання документа до регулюючих та контролюючих органів	Ні
Доступ	Службова інформація
Обов'язкове ознайомлення з документом	Управління операцій з цінними паперами, Операційне управління, Управління казначейства, Юридичне управління, Управління комплаєнс, Управління ризиків
Документи, які втрачають силу при затвердженні даного документа	Положення про провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами АТ «АГРОПРОСПЕРІС БАНК» від 06.05.2024 р. реєстр № 2418
Дата внесення змін до документа	

ЗМІСТ

Розділ I	Загальні положення
Розділ II	Порядок укладання договорів
Розділ III	Порядок роботи з клієнтами
Розділ IV	Порядок провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами за видами діяльності, на які Торговець має відповідні ліцензії
Глава 4.1.	Провадження Торговцем брокерської та субброкерської діяльності
Глава 4.2.	Провадження Торговцем дилерської діяльності
Глава 4.3.	Права, обов'язки та обмеження прав Торговця фінансовими інструментами при провадженні професійної діяльності
Розділ V	Облік та звітність щодо операцій з фінансовими інструментами
Глава 5.1.	Порядок ведення внутрішнього обліку Торговця фінансовими інструментами
Глава 5.2.	Звірка наявності грошових коштів та фінансових інструментів
Глава 5.3.	Порядок складання та направлення звітності Торговця фінансовими інструментами
Глава 5.4.	Порядок ведення бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інструментами
Розділ VI	Облік та звітність щодо коштів клієнтів
Розділ VII	Вимоги, спрямовані на врегулювання та запобігання конфлікту інтересів при провадженні професійної діяльності на ринках капіталу
Розділ VIII	Порядок і строки розгляду звернень клієнтів та професійних учасників ринків капіталу
Розділ IX	Процедура запобігання несанкціонованому доступу до службової інформації і її неправомірному використанню
Розділ X	Вимоги, спрямовані на запобігання маніпулюванню цінами на ринках капіталу, установлені Торговцем фінансовими інструментами
Розділ XI	Прикінцеві положення

ГЛОСАРІЙ

активний ринок	ринок, на якому операції з фінансовими інструментами відбуваються з достатньою частотою та у достатньому обсязі, щоб надавати інформацію про ціноутворення на безперервній основі
активи клієнта	кошти та/або фінансові інструменти, які обліковуються у внутрішньому обліку торговця на рахунку клієнта і повинні бути зараховані на цей рахунок, за мінусом коштів та/або фінансових інструментів, що повинні бути сплачені та/або списані з цього рахунку
Торговець або Банк	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АГРОПРОСПЕРІС БАНК» (як Торговець фінансовими інструментами), що здійснює професійну діяльність з торгівлі фінансовими інструментами (брокерську, субброкерську та дилерську діяльність) на підставі ліцензій Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та у відповідності до законодавства України, а також правил (стандартів) провадження професійної діяльності на ринках капіталу, затверджених об'єднанням/саморегулювальною організацією професійних учасників фондового ринку, членом якої є Торговець, цього Положення, інших внутрішніх документів Банку
власник документу	Управління операцій з цінними паперами
винагорода	означає всі форми платежів або фінансових та/або не фінансових вигод, наданих прямо або опосередковано торговцем відповідним особам при наданні інвестиційних послуг клієнтам
відповідна особа	будь-яка з перелічених осіб відносно торговця: <ul style="list-style-type: none"> - особа, що входить до складу керівництва, або є керівником структурного підрозділу; - особа, яка є акціонером (учасником); - працівник, а також будь-яка інша фізична особа, послугами якої розпоряджається та послуги якої контролює торговець та яка задіяна в наданні торговцем інвестиційних послуг та провадженні професійної діяльності
госларій	визначення термінів, які вживаються при складанні внутрішньої нормативної документації Банку, для недопущення невизначеності, повторюваності та подвійного тлумачення деяких термінів.
генеральний договір	договір, укладений між Торговцем та фізичною або юридичною особою (юридичною особою - нерезидентом), з метою надання інвестиційних послуг та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з такими послугами

дата виконання договору	дата підписання документа, який підтверджує виконання сторонами зобов'язань, що передбачені договором, та/або дата настання останньої з таких подій, які можуть відбуватися у будь-якій послідовності: перехід права власності на цінні папери або інші фінансові інструменти, що є об'єктами цивільних прав за договором, або здійснення оплати за договором, якщо сторони не домовилися про інше
дата укладання договору	дата досягнення сторонами згоди щодо всіх істотних умов договору та підписання відповідного договору щодо операцій з фінансовими інструментами (крім договору позики)
державні цінні папери	державні облігації України, казначейські зобов'язання України, фінансові казначейські векселі, державні деривативи
ділова репутація	сукупність документально підтвердженої інформації про фізичну або юридичну особу, що дає можливість зробити висновок про відповідність її діяльності вимогам законодавства, діловій практиці та професійній етиці, а також відомості про порядність, професійні та управлінські здібності фізичної особи;
договір доручення	договір, за яким одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити певні юридичні дії щодо цінних паперів та/або інших фінансових інструментів від імені та за рахунок другої сторони (довірителя), включаючи внесення змін до договору або розірвання такого договору
договір комісії	договір, за яким одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити певні юридичні дії щодо фінансових інструментів від свого імені за рахунок комітента;
замовлення клієнта	доручення (розпорядження, наказ) клієнта Торговцю на встановлених клієнтом умовах надати певного виду інвестиційну послугу з визначеними фінансовими інструментами на підставі генерального договору;
інвестиційна порада	надання торговцем персональних рекомендацій клієнту на його запит або за власною ініціативою щодо одного або декількох правочинів, в тому числі корпоративних операцій, щодо фінансових інструментів;
інвестиційні послуги	послуги з укладення торговцем цивільно-правових договорів щодо фінансових інструментів від свого імені або від імені клієнта, за свій рахунок або за рахунок клієнта, за власною ініціативою або за відповідним договором з клієнтом чи за його замовленням, які укладаються під час провадження

	професійної діяльності, та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з такими послугами, які, зокрема, включають надання консультаційних послуг, інвестиційних порад щодо фінансових інструментів, надання позики фінансових інструментів, передання виконання замовлень клієнта, відповідно до яких Торговець виступає стосовно нього комісіонером, іншому Торговцю
іноземна інвестиційна фірма	іноземна фінансова установа, зареєстрована в державі, що є членом Європейського Союзу, та/або Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), або Комітету експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL) (крім держав, які здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному у статті 1 Закону України "Про оборону України", та/або дії яких створюють умови для виникнення збройного конфлікту, застосування збройної сили проти України), яка відповідно до законодавства такої держави провадить діяльність з надання інвестиційних послуг на підставі відповідної(их) ліцензії(ій) (дозволу(ів)), виданої(их) (виданого(их)) уповноваженим органом цієї держави
клієнт	фізична або юридична особа (юридична особа - нерезидент), якій торговець надає інвестиційні послуги
надійний носій	будь-який носій інформації, який дозволяє клієнту зберігати інформацію, адресовану особисто цьому клієнту, з можливістю доступу до неї для подальшого користування впродовж періоду часу, достатнього для цілей цієї інформації, а також дозволяє без змін відтворювати збережену інформацію
негайно	найкоротший термін протягом робочого дня, в який мають здійснюватися (відбуватися) відповідні дії, з моменту настання підстав для їх здійснення, визначений внутрішніми документами торговця
непрофесійний клієнт	клієнт, який не є професійним клієнтом або не був визнаний Торговцем професійним клієнтом
НКЦПФР	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
об'єкти інвестування	фінансові інструменти
операції з фінансовими інструментами	вчинення двома або більше сторонами погоджених дій, спрямованих на набуття, зміну або припинення пов'язаних з фінансовими інструментами цивільних прав та обов'язків (вчинення правочину щодо фінансових інструментів), а також обов'язкове здійснення сторонами погоджених дій, спрямованих на виконання зобов'язань, що виникли

	внаслідок вчинення такого правочину, та/або спрямованих на реалізацію прав, передбачених таким правочином
особиста угода	<p>вчинення правочинів щодо фінансових інструментів особою, яка здійснює виконавчі функції у професійному учаснику ринків капіталу та організованих товарних ринків або його пов'язаному агенті, працівником професійного учасника ринків капіталу та організованих товарних ринків або його пов'язаного агента, пов'язаним агентом професійного учасника ринків капіталу та організованих товарних ринків або в інтересах зазначених осіб у будь-якому з таких випадків:</p> <p>а) вчинення правочинів щодо фінансових інструментів здійснюється не в рамках виконання такими особами своїх професійних обов'язків;</p> <p>б) вчинення правочинів щодо фінансових інструментів здійснюється такими особами за рахунок власних коштів або коштів осіб, пов'язаних з ними близькими відносинами, або осіб, пов'язаних з ними тісними зв'язками, або клієнтів, що прямо чи опосередковано надають таким особам матеріальну вигоду додатково до комісійної винагороди</p>
операція РЕПО	операція купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на основі єдиного договору РЕПО
офіційний канал зв'язку	засоби електронної пошти, адресу якої зазначено учасником ринків капіталу та професійним учасником організованих товарних ринків у документах, поданих до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, або засоби комплексної інформаційної системи Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, за допомогою яких Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку здійснює обмін документами та повідомленнями з такими учасниками;
оцінювання клієнта	передбачені внутрішніми документами торговця порядок та процедури отримання та опрацювання інформації від клієнта з метою проведення оцінки його компетентності, досвіду та знань, необхідних для вчинення правочинів або надання певних послуг, для отримання висновку щодо здатності клієнта приймати власні інвестиційні рішення та оцінювати особисті ризики, пов'язані з такими правочинами або послугами;
правочин щодо фінансових інструментів	платний або безоплатний договір, предметом якого є набуття та/або припинення права власності на інструменти грошового ринку, прав на фінансові інструменти та прав за фінансовими інструментами

<p>посадові особи торговця</p>	<p>голова та члени наглядової ради, голова та члени колегіального виконавчого органу (голова одноосібного виконавчого органу і його заступники), корпоративний секретар, головний бухгалтер, голова та члени інших органів професійного учасника, утворення яких передбачено його статутом</p>
<p>прийнятний контрагент</p>	<p>юридичні особи (юридичні особи - нерезиденти), яким торговець надає інвестиційні послуги, до яких відносяться міжнародні фінансові організації, іноземні держави та їх центральні банки, держава Україна в особі відповідних суб'єктів управління об'єктами державної власності, професійні учасники ринку цінних паперів, банки та страхові компанії, іноземні інвестиційні фірми, а також інші юридичні особи, які визнаються внутрішніми документами торговця, як прийнятні контрагенти відповідно до Вимог (правил) щодо здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами</p>
<p>професійний клієнт</p>	<p>клієнт, який володіє вмінням, досвідом та знаннями в галузі фондового ринку (ринків цінних паперів), достатніми для прийняття ним інвестиційних рішень з метою вчинення правочинів щодо фінансових інструментів</p>
<p>«підозріла» операція</p>	<p>правочин щодо фінансових інструментів, за наслідком вчинення якого настане або може настати порушення законодавства України, до якого, зокрема, відноситься маніпулювання цінами на ринку цінних паперів або укладання договорів з використанням інсайдерської інформації;</p>
<p>програмний модуль</p>	<p>спеціалізований програмний продукт, у тому числі розміщений в апаратно-програмному середовищі бездротового електронного пристрою клієнта торговця, який виконує функцію засобу ідентифікації та може забезпечувати можливість укладання договорів між клієнтом та торговцем, а також підписання та направленням клієнтом торговцю замовлень, використовується в системах дистанційного обслуговування клієнтів торговця і відповідає нормативно-правовому акту Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, який визначає вимоги до програмних продуктів, що використовуються на фондовому ринку, а також включений до переліку програмних продуктів на фондовому ринку, що ведеться Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку згідно з нормативно-правовим актом Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо порядку ведення обліку програмних</p>

	продуктів на фондовому ринку, за допомогою якого вчиняються правочини щодо фінансових інструментів у випадках, передбачених Правилами, у порядку, встановленому внутрішніми документами такого торговця
потенційний клієнт	фізична або юридична особа (юридична особа - нерезидент), яка звернулася до торговця з наміром отримати інвестиційну послугу, проте ще не встановила з ним ділових відносин шляхом укладання відповідного договору
реквізити ідентифікації договору	дата та місце укладання договору, вид та номер договору за нумерацією, яка здійснюється у встановленому торговцем порядку
ризик	імовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання доходів, або невиконання стороною договірних зобов'язань унаслідок впливу негативних внутрішніх та зовнішніх факторів
система управління ризиками	сукупність належним чином задокументованих і затверджених політики, методик і процедур управління ризиками, які визначають порядок дій, спрямованих на здійснення систематичного процесу виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення всіх видів ризиків на всіх організаційних рівнях Банку
управління ризиками	систематичний процес виявлення, ідентифікації, оцінки, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення ризиків
фактори ризику	фактори ризику - обставини, які можуть призвести до часткової або повної втрати коштів клієнта, у тому числі за рахунок зниження вартості фінансових інструментів
інші терміни та поняття	які вживаються в цьому Положенні, застосовуються в значеннях, визначених законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України, іншими внутрішніми нормативними документами Банку.

Розділ I. Загальні положення

1.1. АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АГРОПРОСПЕРІС БАНК» (далі – Торговець та /або Банк) здійснює професійну діяльність з торгівлі фінансовими інструментами (дилерську, брокерську та субброкерську діяльність) на підставі ліцензій Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та у відповідності до чинного законодавства України, а саме:

- Цивільного кодексу України;
  - Податкового кодексу України;
  - Закону «Про банки та банківську діяльність»;
  - Закону «Про акціонерні товариства»;
  - Закону «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»;
  - Закону «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків»;
  - Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;
  - Закону «Про електронні документи та електронний документообіг»;
  - Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги»;
  - Статуту АТ «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»,
  - нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;
  - правил (стандартів) провадження професійної діяльності на ринках капіталу, затверджених об'єднанням/саморегулювальною організацією професійних учасників фондового ринку, членом якої є Торговець;
  - цього Положення, інших внутрішніх документів Торговця.
- 1.2. У разі внесення змін до законодавства України, правил (стандартів) провадження професійної діяльності на ринках капіталу, затверджених об'єднанням/саморегулювальною організацією професійних учасників ринку капіталу, членом якої є Торговець, це Положення діє в частині, що не суперечить таким змінам.
- 1.3. Терміни у цьому Положенні вживаються відповідно їх визначень, що встановлені законодавством України.
- 1.4. Вимоги цього Положення щодо змісту договорів та оформлення операцій не застосовуються до договорів та операцій, що вчиняються поза межами України, якщо інше не передбачено законодавством України або внутрішніми документами Банку..
- 1.5. Положення розроблено з метою впорядкування та регулювання взаємовідносин між суб'єктами, що виникають у процесі провадження професійної діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, створення умов для ефективної мобілізації та розміщення фінансових ресурсів з урахуванням інтересів Торговця та його клієнтів.
- 1.6. Банк організує свою професійну діяльність на ринках капіталу у складі управління операцій з цінними паперами, який є організаційно відокремлений від інших підрозділів Банку, що здійснюють інші види діяльності.
- 1.7. Управління операцій з цінними паперами – є структурним підрозділом Банку, що здійснює професійну діяльність на ринках капіталу на підставі законодавства України та цього Положення.
- 1.8. В Банку діє система управління ризиками та внутрішнього контролю, яка регулюється внутрішніми документами Банку та відповідає вимогам нормативно-правових актів Національного банку України.
- 1.9. Ліцензії, видані Торговцю, не підлягають передачі для використання іншими суб'єктами

господарювання для здійснення професійної діяльності на ринках капіталу.

1.10. Торговець виконує вимоги, встановлені Ліцензійними умовами провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами протягом усього строку дії ліцензій.

1.11. Торговець може здійснювати операції з фінансовими інструментами на всій території України, з урахуванням обмежень, встановлених законодавством України та/або рішеннями уповноважених державних органів, а також внутрішніми документами Банку. Здійснювати дії (операції), які пов'язані з безпосереднім провадженням діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, мають право тільки працівники, які відповідають таким вимогам:

мають бездоганну ділову репутацію;

мають достатній рівень знань та навичок для виконання покладених на них посадових обов'язків;

не мають громадянства (підданства) держави, що здійснює збройну агресію проти України та/або місце постійного проживання (перебування, реєстрації) в державі, що здійснює збройну агресію проти України;

не мають конфлікту інтересів.

Кількість працівників Торговця (у тому числі керівні посадові особи) повинна бути не менше трьох осіб.

1.12. Працівники Торговця, які відповідно до посадових обов'язків безпосередньо здійснюють професійну діяльність з торгівлі фінансовими інструментами, не можуть одночасно мати трудові/цивільно-правові відносини з іншими професійними учасниками ринків капіталу та/або організованих товарних ринків, крім зайняття посади в органі, що здійснює нагляд, за умови відсутності конфлікту інтересів або можливості усунення такого конфлікту інтересів, у разі призначення його на таку посаду, а також не можуть одночасно працювати в інших підрозділах Банку, які здійснюють інші види професійної діяльності на ринках капіталу, ніж діяльність з торгівлі фінансовими інструментами.

1.13. Правочини щодо цінних паперів повинні вчинятися за участю або посередництвом інвестиційної фірми (торговця фінансовими інструментами), крім випадків:

- розміщення емітентом власних цінних паперів;
- викупу та продажу емітентом власних цінних паперів;
- проведення розрахунків з використанням неемісійних цінних паперів;
- розміщення казначейських зобов'язань України;
- внесення цінних паперів до статутного (складеного) капіталу юридичних осіб;
- дарування цінних паперів;
- спадкування та правонаступництва цінних паперів;

- застави цінних паперів, а також вчинення правочинів, спрямованих на виконання, зміну та припинення такої застави (блокування, заклад, переказ, користування, управління, звернення стягнення на предмет застави тощо);

- спадкування та правонаступництва щодо цінних паперів (у тому числі поділу спадкового майна);

- вчинення правочинів, пов'язаних з виконанням судових рішень;
- вчинення правочинів у процесі приватизації;

- укладення банком зі своїм клієнтом деривативних контрактів грошового ринку поза організованим ринком деривативних контрактів;

- укладення між кваліфікованими інвесторами, зазначеними у пунктах 1-6 частини першої статті 6 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», правочинів щодо фінансових інструментів поза організованим ринком капіталу;

- укладення поза організованими ринками капіталу товарних деривативних контрактів, передбачених частиною шістнадцятою статті 44 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»;

- вчинення правочинів за межами України.

Правочини щодо фінансових інструментів, вчинені без участі (посередництва) інвестиційної фірми (торговця фінансовими інструментами), крім випадків, передбачених законодавством України, не допускаються Банком та не породжують правових наслідків у його діяльності.

Правочини щодо фінансових інструментів, вчинені за участю, від імені та/або на користь осіб, до яких застосовано санкції відповідно до Закону України "Про санкції", у частині заборони або обмеження вчинення відповідних правочинів та/або проведення фінансових операцій, не допускаються Банком та не підлягають виконанню.

1.14. Особливості укладення договорів, пов'язаних з переходом прав власності на емітовані Торговцем акції, визначаються законодавством України.

1.15. Торговець здійснює заходи відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

1.16. Торговець протягом дії ліцензії зобов'язаний:

- звітувати перед Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Національним банком України та іншими контролюючими органами у порядку та строки, встановлені законодавством України;

- дотримуватися правил здійснення торгівлі фінансовими інструментами та вимогам нормативно-правових актів, що регулюють провадження професійної діяльності на ринках капіталу та діяльність банків як професійних учасників ринків капіталу;

своєчасно повідомляти НКЦПФР про всі зміни даних, зазначених у документах, які додавалися до заяви про видачу ліцензії, а також про зміни в професійній діяльності (арешт банківських рахунків, вихід Торговця зі СРО тощо) у визначені законодавством строки;

- сприяти працівникам спеціально уповноваженого органу державної влади з питань фінансового моніторингу в проведенні аналізу фінансових операцій, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу і НКЦПФР у виконанні функції регулювання та нагляду за дотриманням вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

1.17. Торговець здійснює свою професійну діяльність за допомогою програмно-технічного комплексу, який є сукупністю технічних та програмних засобів, що забезпечують виконання функцій, пов'язаних з наданням послуг з торгівлі фінансовими інструментами та веденням внутрішнього обліку.

1.18. Функціонування програмно-технічного комплексу здійснюється з урахуванням резервування роботи всіх систем та елементів. Внутрішня організація інформаційного обслуговування Торговця здійснюється з урахуванням розподілення функцій і завдань між відповідальними підрозділами та працівниками.

Програмно-технічний комплекс відповідає таким вимогам:

- наявність розподілення обов'язків між користувачами - працівниками Торговця для реалізації функцій контролю;

- можливість резервного копіювання даних внутрішнього обліку в будь-який час із

забезпеченням відновлення інформації;

- зберігання інформації протягом часу, встановленого законодавством;
- захист від несанкціонованого доступу сторонніх осіб;
- забезпечення виявлення і фіксації порушень функціонування взаємозв'язку з клієнтами та іншими учасниками ринку капіталу, підключеними до програмно-технічного комплексу (повторних передач інформації, збоїв, використання дублюючих інформаційних систем тощо);
- належну цілісність та надійність обробки та зберігання інформації
- відповідність вимогам, визначеним даним Положенням.

1.19. У разі якщо Торговець надає клієнтам послуг з укладання договорів з купівлі-продажу фінансових інструментів на організованих ринках капіталу за допомогою спеціальних програм через мережу Інтернет (послуги Інтернет-трейдингу), програмно-технічний комплекс забезпечує автоматичну фіксацію дій користувачів.

1.20. Торговець може також надавати клієнтам додаткові інформаційні та/або консультаційні послуги щодо фінансових інструментів, умов їх обігу тощо, отримуючи за це винагороду. Надання таких послуг Банк обумовлює додатково у генеральному договорі про надання інвестиційних послуг щодо фінансових інструментів, укладеного між Банком клієнтом, або за окремою угодою.

1.21. Торговець може також виступати поручителем або гарантом виконання зобов'язань Клієнта перед третіми особами за договорами, що укладаються від імені клієнта Торговця, отримуючи за це винагороду, що визначається договором між Торговцем та клієнтом.

1.22. Торговець при провадженні будь-якого виду професійної діяльності зобов'язаний:

- здійснювати заходи відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- надавати до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку адміністративні дані щодо своєї діяльності відповідно до нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, що встановлюють склад, строки та порядок їх надання;
- подавати до загальнодоступної інформаційної бази даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку для подальшого розміщення інформацію про всі вчинені поза організованим ринком капіталу ним або за його участю правочини щодо емісійних цінних паперів.

Розділ II. Порядок укладання договорів

2.1. Договори, зміни або розірвання договорів укладаються (вчиняються) Торговцем у письмовій формі у вигляді паперового або електронного документа з дотриманням вимог законодавства.

Договори, зміни або розірвання договорів, що укладаються (вчиняються) у вигляді паперового документа, засвідчуються підписами уповноважених осіб сторін і печаткою торговця та печаткою клієнта/контрагента (за наявності печатки).

2.2. Укладання договорів між торговцями, у тому числі на організованих ринках капіталу за допомогою електронної торговельної системи, та між торговцем і клієнтом/контрагентом у вигляді електронних документів здійснюється відповідно до законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

2.3. Номер договору, що укладається Торговцем, повинен містити присвоєну ним літерну ознаку виду договору, а саме:

2.3.1. договори при здійсненні брокерської діяльності:

2.3.1.1. Договір доручення – «БД» (присвоюється торговцем, який за договором виступає повіреним);

2.3.1.2. Договір комісії – «БК» (присвоюється торговцем, який за договором виступає комісіонером);

2.3.1.3. Генеральний договір про надання інвестиційних послуг:

«БО» (присвоюється торговцем при укладанні договору з клієнтом, який не є торговцем),

«БОТ» (присвоюється торговцем, який за договором з іншим торговцем виступає комісіонером, субкомісіонером або повіреним),

«БОК» (присвоюється торговцем, який за договором з іншим торговцем виступає комітентом в інтересах свого клієнта);

2.3.1.4. Договір субкомісії:

«БСС» (присвоюється торговцем, який за договором субкомісії з іншим торговцем виступає субкомісіонером),

«БСК» (присвоюється торговцем, який за договором субкомісії з іншим торговцем виступає комітентом);

2.3.1.5. Договір на виконання договору комісії, договору доручення, наданого замовлення до генерального договору про надання інвестиційних послуг, укладених з клієнтом, який не є торговцем, - «БВ»;

2.3.1.6. Договір на виконання договору комісії, договору доручення, договору субкомісії, наданого замовлення до генерального договору про надання інвестиційних послуг, укладених між торговцями:

«БВТ» (присвоюється торговцем, який за договором з іншим торговцем виступає комісіонером, субкомісіонером або повіреним),

«БВК» (присвоюється торговцем, який в інтересах свого клієнта виступає комітентом за договором з іншим торговцем);

2.3.2. договори при здійсненні дилерської діяльності:

2.3.2.1. Дилерські договори – «ДД»;

2.3.2.2. Договір комісії – «ДКК» (присвоюється торговцем, який за договором виступає комітентом);

2.3.2.3. Договір доручення – «ДДД» (присвоюється торговцем, який за договором виступає довірительом);

2.3.2.4. Договір на брокерське обслуговування – «БОД» (присвоюється торговцем, який за договором з іншим торговцем виступає комітентом або довірительом);

2.3.2.5. Договір на виконання договору комісії, договору доручення, наданого замовлення до договору на брокерське обслуговування, укладених між торговцями, - «ДВК» (присвоюється торговцем, який за договором з іншим торговцем виступає комітентом або довірительом);

2.3.3. до літерної ознаки номера договору відповідно до цього пункту при виконанні операцій РЕПО додається літерна ознака – «Р»;

2.3.4. до літерної ознаки номера договору відповідно до цього пункту при виконанні операцій позики додається літерна ознака – «П».

2.4. Порядок нумерації договорів, крім договорів, що укладаються на організованих ринках капіталу, визначається Торговцем відповідно до вимог нормативно-правового акту, що визначає правила (умови) здійснення діяльності з торгівлі фінансовими інструментами (далі - Правил (умов) торгівлі).

Банк визначив порядок нумерації договорів наступним чином – проводити наскрізну нумерацію дилерських, брокерських та субброкерських договорів в межах календарного року.

2.5. Для відображення договорів, укладених на організованих ринках капіталу, у внутрішньому обліку торговця фінансовими інструментами до номера біржового контракту додається літерна ознака виду договору відповідно до пункту 2.3 розділу II цього Положення.

2.6. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди.

2.7. Крім істотних умов договору, у договорі (за винятком договорів, що укладаються на організованих ринках капіталу) зазначаються, зокрема:

- реквізити ідентифікації договору;
- реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту - вид/тип/різновид/найменування цінних паперів; серія цінних паперів - за наявності; вид опціонних сертифікатів - для випуску опціонних сертифікатів, вид іншого фінансового інструменту; найменування (позначення) деривативу, прийняте на фондовій біржі, в тому числі на іноземній; найменування емітента цінного папера або іншого фінансового інструменту (або особи, яка видала цінний папір), прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) особи, яка видала цінний папір; код за ЄДРПОУ - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - резидента, номер реєстрації - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - нерезидента, для фізичної особи, яка видала цінний папір, - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства - не зазначається); міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів, а також інших фінансових інструментів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України або законодавством країни їх розміщення); інші реквізити ідентифікації відповідно до виду фінансового інструменту;

- реквізити сторін:
- для юридичної особи: повне або скорочене найменування (у разі наявності); код за ЄДРПОУ - для юридичної особи - резидента; номер реєстрації відповідно до торговельного, банківського або судового реєстру або реєстру місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи (далі - номер реєстрації) - для юридичної особи - нерезидента;

- для фізичної особи: прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності); серія (за наявності) і номер паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу), дата видачі та орган, що його видав; для фізичної особи - резидента - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства - не зазначається);

- місцезнаходження сторін;
- серія, номер, дата видачі ліцензії (у разі наявності) торговця на провадження відповідного виду професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з торгівлі

фінансовими інструментами та/або дата і номер рішення Комісії про видачу ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами;

- у разі якщо клієнтом/контрагентом за договором є професійний учасник фондового ринку - торговець, вказуються серія, номер, дата видачі ліцензії (у разі наявності) та/або дата і номер рішення Комісії про видачу ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами на ринках капіталу;
- відповідальність сторін і порядок розгляду спорів;
- порядок нарахування та сплати винагороди за надання послуг відповідно до договору (крім дилерського договору, договору позики, договору РЕПО, договору на придбання та договору на виконання);
- порядок, термін (терміни) та спосіб (способи) надання торговцем звіту (звітів) клієнту (крім дилерського договору, договору позики, договору РЕПО, договору на придбання та договору на виконання);
- підтвердження, що визначена пунктом 1 розділу III інформація надана клієнту до укладення з ним договору (крім дилерського договору);
- відомості про засоби зв'язку між сторонами договору, а також відомості про уповноважених осіб сторін, через яких сторони підтримуватимуть зв'язок, у разі якщо такими особами не є особи, що підписали договір.

2.8. Крім зазначених умов, договір **повинен** містити:

- порядок зміни умов договору та умови його розірвання. Договори, зміни до них або розірвання договорів, що укладаються (вчиняються) у вигляді паперового документа, засвідчуються підписами уповноважених осіб сторін та клієнта/контрагента;
- умови щодо збереження інформації, що відповідно до закону належить до конфіденційної, у тому числі інформації, доступ до якої обмежений клієнтом;
- право торговця відмовити клієнту в укладенні/виконанні договору комісії, договору доручення, їх замовлень до договору на брокерське обслуговування, зокрема у випадку, якщо торговець вбачає наявність ознак маніпулювання цінами на ринках капіталу;

Договір також **може** містити:

- порядок виконання Торговцем функцій податкового агента у випадках, визначених Податковим кодексом України;
- інші умови договору, що є спеціальними для окремих видів договорів (договір про брокерське обслуговування з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта, договір РЕПО, договір позики тощо);

2.9. При зміні істотних умов або розірванні договору, що має наслідком виникнення, зміну або припинення зобов'язань Торговця та/або його клієнта, Торговець оформлює таку зміну або розірвання додатковим договором та відображає факт укладання додаткового договору у внутрішньому обліку.

2.10. Додатковий договір, крім умов договору, що змінюються, обов'язково повинен містити посилання на основний договір (договір, до якого додатковим договором вносяться зміни або який відповідно до додаткового договору буде розірваний).

2.11. Додаткові договори повинні мати нумерацію, яка б однозначно дозволяла їх ідентифікувати.

2.12. Додаткові договори укладаються та оформляються в тому самому порядку та вигляді, що і основні договори, крім договорів, укладених на фондових біржах.

- 2.13. З моменту виконання першої частини операції РЕПО, розірвання договору РЕПО в односторонньому порядку внаслідок невиконання або неналежного виконання однією із сторін умов договору не потребує укладання додаткового договору.
- 2.14. На організованих ринках капіталу (фондовій біржі) укладання (вчинення) договорів, внесення змін до них або їх розірвання, виконання договорів здійснюються з дотриманням правил цього організованого ринках капіталу (цієї фондової біржі).
- 2.15. Правочини, що вчиняються між торговцями фінансовими інструментами, для кожного з них є провадженням професійної діяльності з торгівлі фінансовими інструментами.
- 2.16. Крім договорів, визначених пунктом 2.3 розділу II цього Положення, Торговець при здійсненні професійної діяльності може укладати інші види договорів відповідно до чинного законодавства України.

Розділ III. Порядок роботи з клієнтами

- 3.1. Перед укладенням договору з клієнтом Торговець надає клієнту інформацію про:
  - 3.1.1. фінансову послугу, що пропонується надати клієнту, із зазначенням вартості цієї послуги для клієнта, якщо інше не передбачено законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг;
  - 3.1.2. умови надання додаткових фінансових послуг та їх вартість;
  - 3.1.3. порядок сплати податків і зборів за рахунок фізичної особи в результаті отримання фінансової послуги;
  - 3.1.4. правові наслідки та порядок здійснення розрахунків з фізичною особою внаслідок дострокового припинення надання фінансової послуги;
  - 3.1.5. механізм захисту фінансовою установою прав споживачів та порядок урегулювання спірних питань, що виникають у процесі надання фінансової послуги;
  - 3.1.6. реквізити органу, який здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг (адреса, номер телефону тощо), а також реквізити органів з питань захисту прав споживачів;
  - 3.1.7. розмір винагороди фінансової установи у разі, коли вона пропонує фінансові послуги, що надаються іншими фінансовими установами.
  - 3.1.8. іншу обов'язкову інформацію згідно вимог діючого законодавства України та нормативно-правових актів Національного банку України.
- 3.2. Торговець здійснює ідентифікацію та верифікацію клієнта відповідно до вимог законодавства України, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.
- 3.3. Торговець перед наданням інвестиційної послуги проводить оцінювання клієнта, шляхом опрацювання інформації від клієнта, проведення його опитування, отримання заповненої клієнтом Анкети оцінювання, з метою проведення оцінки його компетентності, досвіду та знань, необхідних для вчинення правочинів або надання певних послуг, для отримання висновку щодо здатності клієнта приймати власні інвестиційні рішення та оцінювати особисті ризики, пов'язані з такими правочинами або послугами.

- 3.4. Торговець ознайомлює клієнта з процедурою фіксації взаємодії з клієнтами (представниками клієнта) та іншими учасниками ринків капіталу.
- 3.5. Торговець взаємодіє з клієнтом відповідно до Генерального договору про надання інвестиційних послуг, укладеного згідно вимог розділу II цього Положення.
- 3.6. При укладанні договору, крім Генерального договору про надання інвестиційних послуг, отриманні замовлення клієнта Торговець встановлює права клієнта стосовно фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за договором / им замовленням.
- 3.7. Торговець має право відмовити клієнту в укладанні договору чи проведенні операцій фінансовими інструментами, зокрема, якщо він має підстави вважати, що в діях клієнта та/або контрагента наявні ознаки маніпулювання цінами на ринках капіталу.
- 3.8. Торговець, який уклав зі своїм клієнтом договір комісії або який отримав від клієнта замовлення до договору на субброкерське обслуговування, відповідно до якого Торговець виступає комісіонером, має право за згодою клієнта (комітента) укласти з іншим Торговцем договір субкомісії, за яким набуває права та обов'язки комітента щодо субкомісіонера, залишаючись відповідальним за дії субкомісіонера перед своїм клієнтом.
- 3.9. У разі якщо Торговець отримує від клієнта е замовлення на купівлю певних фінансових інструментів, а ці фінансові інструменти знаходяться у власності Торговця, та у разі зацікавленості Торговця продати клієнту зазначені фінансові інструменти Торговець повідомляє про це свого клієнта способом, визначеним Генеральним договором про надання інвестиційних послуг. У разі згоди клієнта придбати ці фінансові інструменти безпосередньо у Торговця, Торговець укладає з ним дилерський договір щодо цих фінансових інструментів, а клієнт анулює замовлення.

У разі, якщо Торговець отримує від клієнта замовлення на продаж фінансових інструментів та у разі зацікавленості Торговця купити в клієнта зазначені фінансові інструменти Торговець зобов'язаний повідомити про це свого клієнта способом, визначеним Генеральним договором про надання інвестиційних послуг. У разі згоди клієнта продати ці фінансові інструменти Торговцю, Торговець укладає з ним дилерський договір щодо цих фінансових інструментів, а клієнт анулює замовлення.

Вимоги цього пункту не поширюються на випадки, коли разові замовлення до Генерального договору про надання інвестиційних послуг передбачають купівлю-продаж фінансових інструментів на організованих ринках капіталу.

- 3.10. При провадженні діяльності в інтересах клієнта (брокерської та субброкерської діяльності) Торговець дотримується наступного порядку виконання замовлень з метою отримання якомога кращого результату та зобов'язаний:
  - 3.10.1. діяти в інтересах клієнта, враховуючи умови, зазначені в укладеному з ним договорі, вимоги законодавства щодо ринків капіталу, кон'юнктуру фондового ринку, умови здійснення клірингу та розрахунків, надання депозитарних послуг, ризик вибору контрагентів та інші фактори ризику;
  - 3.10.2. вживати всіх відповідних заходів з метою отримання якомога кращого результату для свого клієнта при виконанні договорів та/або замовлень, враховуючи ціну, витрати, швидкість, ймовірність виконання та розрахунку, розмір, характер або інші міркування, суттєві для виконання замовлення;
  - 3.10.3. попереджати клієнта про ризики конкретного правочину з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами;

- 3.10.4. узгоджувати з клієнтом рівень можливого ризику при здійсненні операцій з купівлі, продажу або міни цінних паперів або інших фінансових інструментів, у тому числі щодо ліквідності цінних паперів або інших фінансових інструментів, що придбаватимуться, якщо інше не передбачено договором;
- 3.10.5. надавати клієнту інформацію щодо біржового курсу цінних паперів або інших фінансових інструментів та/або ринкової вартості цінних паперів або інших фінансових інструментів, якщо ця умова передбачена договором;
- 3.10.6. інформувати клієнта про вимоги законодавства про інститути спільного інвестування в частині обмежень обсягів участі фізичних осіб у венчурних/кваліфікаційних інститутах спільного інвестування, вимоги законодавства щодо переважного права акціонерів приватного акціонерного товариства на придбання акцій, що продаються іншими акціонерами;
- 3.10.7. вживати заходи щодо уникнення конфлікту інтересів, що виникають в процесі надання послуг, повідомляти клієнта про загальний характер та/або джерела конфліктів до того, як буде виконано дії за його дорученням;
- 3.10.8. у першу чергу виконувати операції з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами за договорами та разовими замовленнями клієнтів у порядку їх надходження, якщо інше не передбачено договором або дорученням клієнтів, а потім операції за власний рахунок з такими самими цінними паперами або іншими фінансовими інструментами;
- 3.10.9. у разі наявності у Торговця зацікавленості, яка перешкоджає йому виконати договір та/або замовлення клієнта на найвигідніших для нього умовах, негайно повідомити про це клієнта з подальшим письмовим підтвердженням клієнта про отримання такого повідомлення засобами зв'язку, визначеними договором;
- 3.10.10. здійснювати функції керуючого рахунком в цінних паперах клієнта в межах повноважень, наданих клієнтом, згідно з умовами договору (у разі призначення клієнтом Торговця керуючим його рахунком у цінних паперах у депозитарній установі);
- 3.10.11. надавати клієнту звіти про виконання договору доручення, договору комісії, замовлень до генерального договору на брокерське обслуговування, а також копії будь-яких документів внутрішнього обліку, які стосуються укладання та виконання Торговцем договорів в інтересах цього клієнта, у разі якщо така умова передбачена договором з клієнтом;
- 3.10.12. на вимогу клієнта надавати інформацію щодо стану виконання будь-якого укладеного з ним договору, наданого замовлення;
- 3.10.13. виконувати функції податкового агента у випадках, визначених Податковим кодексом України.

3.11. При провадженні професійної діяльності в інтересах клієнта торговець не має права:

- 3.11.1. розголошувати комерційну таємницю щодо відносин з клієнтом, за винятком випадків, передбачених законодавством;
- 3.11.2. запевняти клієнта у гарантованому отриманні доходу за фінансовими інструментами (чи його певної величини) або у гарантованій відсутності збитків від інвестування в цінні папери або інші фінансові інструменти, робити інші заяви, які можуть бути розцінені як гарантування зазначеного;

- 3.11.3. при виконанні генерального договору про надання інвестиційних послуг здійснювати операції з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами за рахунок та в інтересах клієнта без отримання від нього замовлення, крім випадків, визначених чинним законодавством;
- 3.11.4. використовувати грошові кошти, цінні папери або інші фінансові інструменти клієнтів для здійснення операцій у власних інтересах, інтересах інших клієнтів або третіх осіб або використовувати грошові кошти, цінні папери або інші фінансові інструменти як забезпечення, у тому числі заставу, якщо інше не передбачено законодавством або договором з клієнтом;
- 3.11.5. здійснювати операції з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами клієнта, використовувати грошові кошти клієнта виключно з метою отримання винагороди, не діючи в інтересах клієнта та/або не виконуючи договори та/або замовлення до генерального договору про надання інвестиційних послуг на найвигідніших умовах;
- 3.11.6. здійснювати торгівлю акціями того емітента, у якому він безпосередньо або побічно володіє майном у розмірі понад п'ять відсотків статутного капіталу;
- 3.11.7. передавати виконання договору комісії, замовлення клієнта іншим особам без попередньої згоди клієнта та у разі, якщо це не обумовлено умовами договору з клієнтом;
- 3.11.8. передавати виконання замовлення клієнта іншим особам, якщо це замовлення отримано від іншого торговця, щодо якого він виступає субкомісіонером;
- 3.11.9. задовольняти вимоги своїх кредиторів за рахунок цінних паперів або інших фінансових інструментів, а також грошових коштів, що належать клієнтам;
- 3.11.10. обмежувати право клієнта на укладення генерального договору про надання інвестиційних послуг у формі єдиного документа згідно пункту 4.1.7. глави 4.1 розділу IV цього Положення.
- 3.12. У разі наявності у Торговця конфлікту інтересів з його клієнтом, Торговець зобов'язаний повідомити про це клієнта та отримати його письмову згоду на проведення такої операції відповідно до пункту 7.6 розділу VII цього Положення.
- 3.13. Після виконання договору між Торговцем та клієнтом сторони підписують акт про повне виконання сторонами зобов'язань, якщо інше не передбачено умовами договору.
- 3.14. Торговець надає клієнту звіти про виконання кожного договору комісії, договору доручення, замовлення клієнта до Генерального договору про надання інвестиційних послуг, укладеного з цим клієнтом, а також щодо проведення операцій, пов'язаних з виконанням цього договору (далі - звіт Торговця).
- 3.15. Звіти складаються Торговцем на підставі документів внутрішнього обліку Торговця та надаються клієнту не пізніше наступного робочого дня після виконання договору, якщо інше не передбачено умовами договору з клієнтом.
- 3.16. Якщо звіти складаються у вигляді паперового документа, такий документ повинен бути підписаний керівником або уповноваженим співробітником Торговця та засвідчений печаткою Торговця (за наявності печатки).
- 3.17. У разі якщо договором з клієнтом передбачено складання звітів у вигляді електронного документа, він повинен містити обов'язкові реквізити електронного документа відповідно до законодавства України.

3.18. Порядок та способи надання Торговцем звітів клієнту встановлюються договором з клієнтом.

3.19. **Звіт Торговця має містити:**

- реквізити Генерального договору про надання інвестиційних послуг (дату укладання, дату виконання договору, номер договору);
- реквізити замовлення (замовлень) до генерального договору про надання інвестиційних послуг (дату надання (отримання) замовлення, дату виконання замовлення, номер замовлення);
- вид послуги за договором, разовим замовленням (купівля, продаж, міна, здійснення операції РЕПО, позика);
- реквізити договору (договорів) на виконання (дату укладання, дату виконання договору, номер договору);
- реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- вид ринку (організований/ неорганізований);
- суму договору на виконання або ціну цінних паперів за першою та другою частинами операції за договором РЕПО;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за договором на виконання;
- ціну за один цінний папір або інший фінансовий інструмент (для договорів РЕПО ціну за один цінний папір за першою та другою частинами операції);
- вхідний/вихідний залишок цінних паперів (для операцій, за якими зміни в системах обліку прав власності на цінні папери вносяться на підставі розпоряджень Торговця), інших фінансових інструментів та грошових коштів (для операцій, за якими рух грошових коштів здійснюється через банківський рахунок Торговця);
- розмір винагороди за надання послуг відповідно до договору (крім дилерського договору, договору РЕПО, договору на придбання та договору на виконання);
- вартість наданих додаткових послуг;
- дату виконання першої частини операції за договором РЕПО;
- інші дані (за потреби).

3.20. **Вимоги до інформації щодо оцінювання клієнтів**

3.20.1. Торговці повинні повідомляти клієнтів, потенційних клієнтів про те, що Торговець здійснює їх оцінювання та за результатом такого оцінювання відніс до категорії непрофесійних клієнтів, професійних клієнтів або прийнятних контрагентів.

3.20.2. Торговці повинні інформувати клієнтів на надійному носії про право клієнтів вимагати віднесення їх до іншої категорії, а також про всі обмеження у рівні захисту клієнта, до яких може призвести віднесення їх до іншої категорії.

3.20.3. Торговці можуть за власною ініціативою або на вимогу клієнта розглядати такого клієнта:

- як непрофесійного або професійного клієнта, якщо цей клієнт віднесений або може бути віднесений до категорії прийнятних контрагентів;
- як непрофесійного клієнта, якщо цей клієнт віднесений до категорії професійних клієнтів.

- 3.20.4. До категорії прийнятних контрагентів можуть бути віднесені торговцем особи, які підпадають під категорію клієнтів, які можуть вважатися професійними клієнтами відповідно до пункту 9 цієї глави.
- 3.20.5. Якщо прийнятний контрагент вимагає вважати себе професійним або непрофесійним клієнтом, вимога повинна бути подана в письмовій формі, і повинна зазначати, чи ставлення як до непрофесійного клієнта або професійного клієнта стосується однієї чи більше інвестиційних послуг або правочинів, або одного чи більше типів правочинів або фінансових інструментів.
- 3.20.6. У випадку, якщо прийнятний контрагент не зазначає, яким саме клієнтом він вимагає його вважати, торговець повинен вважати прийнятного контрагента професійним клієнтом.
- 3.20.7. Якщо прийнятний контрагент прямо вимагає вважати себе непрофесійним клієнтом, торговець повинен визнати прийнятного контрагента непрофесійним клієнтом, застосовуючи процедури, передбачені п.3.20.15.
- 3.20.8. Якщо клієнт вимагає, щоб його розглядали як прийнятного контрагента, торговцям слід дотримуватися наступної процедури:
- торговці повинні надати клієнту письмове попередження про наслідки для клієнта подання такої заяви, включаючи захист, який він може втратити;
  - заява клієнта вважати себе прийнятним контрагентом взагалі або стосовно однієї чи більше інвестиційних послуг або операції, або фінансового інструменту, і що він знає про наслідки можливої втрати захисту в результаті такої заяви, повинна бути подана у письмовій формі.
- 3.20.9. Професійними клієнтами є:
- міжнародні фінансові організації;
  - іноземні держави та їх центральні банки;
  - держава Україна в особі центрального органу виконавчої влади, уповноваженого на реалізацію державної бюджетної політики у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом;
  - Національний банк України;
  - професійні учасники фондового ринку;
  - банки та страхові компанії, у тому числі іноземні;
  - іноземні інвестиційні фірми та іноземні компанії з управління активами;
  - юридичні особи, у тому числі створені за законодавством іншої держави, якщо вони відповідають хоча б двом з таких критеріїв:
  - підсумок балансу становить не менше 20 мільйонів гривень;
  - річний чистий дохід від реалізації товарів, робіт і послуг за останній фінансовий рік становить не менше 40 мільйонів гривень;
  - власні кошти становлять не менше 2 мільйонів гривень.
- 3.20.10. Інші особи, крім зазначених у пункті 9 цієї глави, можуть бути визнані професійними клієнтами у разі їх відповідності хоча б двом з таких критеріїв:
- протягом останніх чотирьох кварталів такі особи укладали та виконували щокварталу не менше 10 правочинів щодо фінансових інструментів;

- такі особи володіють коштами, розміщеними на банківських рахунках, та цінними паперами на суму не менше 0,5 мільйона гривень;
  - такі особи мають досвід проведення операцій на ринку цінних паперів не менше одного року або мають стаж роботи у фінансовій установі (або іноземній юридичній особі, яка має аналогічний статус відповідно до законодавства іншої держави) за відповідним фахом не менше одного року.
- 3.20.11. Для визнання особи професійним клієнтом торговець, крім перевірки відповідності особи критеріям, зазначеним у пункті 3.20.10 цієї глави, повинен виконати відповідні письмові процедури з метою оцінювання вмінь, досвіду та знань клієнта - фізичної особи або представників юридичної особи - клієнта, що надають достатні підстави вважати, що у зв'язку із передбачуваними правочинами та/або інвестиційними послугами клієнт може самостійно прийняти рішення щодо інвестування та взяти на себе пов'язані з цим ризики.
- 3.20.12. Особа (клієнт) може бути визнана професійним клієнтом лише у разі дотримання такого порядку:
- така особа (клієнт) повинна письмово зазначити торговцю, що вона бажає, щоб її визнали професійним клієнтом щодо конкретної інвестиційної послуги (інвестиційних послуг) та/або стосовно певного правочину (певних правочинів) щодо фінансових інструментів;
  - торговець повинен повідомити таку особу (клієнта) у письмовій формі про положення законодавства щодо професійних клієнтів, зокрема про зменшення рівня захисту;
  - така особа (клієнт) повинна повідомити торговця у письмовій формі, що вона усвідомлює наслідки застосування до неї положень законодавства щодо професійних клієнтів.
- 3.20.13. До проведення необхідних процедур щодо визнання особи професійним клієнтом торговець не повинен застосовувати до такої особи положення законодавства щодо професійних клієнтів при наданні фінансової послуги та/або стосовно певного правочину (певних правочинів) щодо фінансових інструментів.
- 3.20.14. Особа, визнана професійним клієнтом, зобов'язана інформувати торговця про будь-яку зміну, що може вплинути на її невідповідність критеріям, визначеним у цій главі. Однак, у разі якщо торговцю стане відомо, що особа (клієнт) перестала відповідати критеріям, визначеним у цій главі, торговець повинен провести перевірку відповідності особи (клієнта) цим критеріям.
- 3.20.15. Незалежно від визнання особи професійним клієнтом така особа має право у будь-який час подати торговцю письмову заяву про те, що вона бажає, щоб до неї застосовувалися положення законодавства щодо непрофесійних клієнтів у майбутньому стосовно однієї чи більше інвестиційних послуг або певного правочину (певних правочинів) щодо фінансових інструментів, а торговець може погодитись забезпечити більш високий рівень захисту.
- 3.20.16. Торговці повинні до надання інвестиційних послуг професійним клієнтам проінформувати їх, що на підставі інформації, наявної у торговця, клієнт вважається професійним та буде розглядатися як такий, якщо торговець та клієнт не домовляться про інше.
- 3.20.17. Торговці повинні також проінформувати клієнта, що він може вимагати зміни умов договору з метою забезпечення більш високого рівня захисту.

- 3.20.18. Клієнт, який вважається професійним клієнтом, особисто відповідає за використання можливості попросити торговця про більш високий рівень захисту, коли він вважає, що він не в змозі правильно оцінити або управляти існуючими ризиками.
- 3.20.19. Торговці надають більш високий рівень захисту клієнту, який вважається професійним, після укладання з ним у письмовій формі додаткового договору, який є невід'ємним додатком до генерального договору, про те, що він не буде розглядатись як професійний клієнт для цілей відповідного режиму ділових відносин. У такому договорі необхідно зазначити чи це відноситься до однієї чи більше інвестиційних послуг або операцій, пов'язаних з такими послугами, одного або більше типів фінансових інструментів або операцій з ними.
- 3.20.20. У випадку коли генеральний договір (інший договір, який містить результати проведеного оцінювання клієнта) укладається між двома торговцями або між торговцем та іноземною інвестиційною фірмою сторони договору зобов'язані провести оцінювання один одного та віднести до відповідної категорії клієнтів.
- 3.20.21. Торговець або іноземна інвестиційна фірма, який(яка) пропонує до укладання генеральний договір (інший договір, який містить результати проведеного оцінювання клієнта), зазначає результати проведеного ним(нею) оцінювання іншого торговця або іноземної інвестиційної фірми в такому договорі. Торговець або іноземна інвестиційна фірма, який(яка) приєднується до такого договору, направляє іншому торговцю або іноземній інвестиційній фірмі, який(яка) його пропонує, результати проведеного ним(нею) оцінювання цієї особи, які є невід'ємною частиною такого договору.
- 3.21. Процедури Торговця з розгляду скарг.**
- 3.21.1. Торговець встановлює, впроваджує та підтримує ефективні та прозорі процедури своєчасного реагування на скарги клієнтів або потенційних клієнтів. Торговець веде облік отриманих скарг та вжитих заходів щодо їх розгляду.
- 3.21.2. Порядок розгляду скарг клієнтів або потенційних клієнтів містить актуальну інформацію про процес обробки таких скарг та надання відповіді на них.
- 3.21.3. Торговець публікує на власному вебсайті процедуру розгляду скарг. Така інформація містить дані про процедури отримання та розгляду скарг та контактну інформацію відповідного підрозділу, який займається їх розглядом. Інформація надається клієнтам або потенційним клієнтам на вимогу або під час отримання скарги.
- 3.21.4. Торговець розглядає скарги клієнтів та потенційних клієнтів безкоштовно.
- 3.21.5. Торговець покладає функціональні обов'язки щодо розгляду скарг на відповідний підрозділ. Такі функції виконує комплаєнс підрозділ.
- 3.21.6. Під час розгляду скарги Торговець (відповідний підрозділ торговця) спілкується з клієнтами або потенційними клієнтами простою та зрозумілою мовою та відповідає на скаргу своєчасно та без зайвої затримки.
- 3.21.7. Торговець повідомляє про свою позицію стосовно скарги клієнтам або потенційним клієнтам та повідомляє клієнтів або потенційних клієнтів про наявні у них варіанти дій, в тому числі про те, що клієнт може подати цивільний позов до суду.
- 3.21.8. Підрозділ Торговця, на який покладено обов'язки щодо розгляду скарг, аналізує інформацію щодо надходження скарг та їх розгляду, з встановлення будь-яких

ризиків або порушень, які виникають чи можуть виникати та пов'язані з такими скаргами.

3.22. Політика та практика винагород Торговця.

- 3.22.1. Торговець визначає та впроваджує політику та практику винагороди за відповідними внутрішніми процедурами, враховуючи інтереси усіх клієнтів, з метою забезпечення справедливого поводження з клієнтами та недопущення порушення їх інтересів практикою винагороди, прийнятою торговцем в короткостроковій, середньостроковій або довгостроковій перспективі.
- 3.22.2. Політика та практика винагороди діють таким чином, щоб не створювати конфлікт інтересів або стимул, який може призвести до того, що відповідні особи нададуть перевагу власним інтересам або інтересам торговця, тим самим завдаючи шкоди будь-якому клієнту.
- 3.22.3. Торговець забезпечує, щоб їх політика та практика винагороди застосовувались до всіх відповідних осіб, які прямо чи опосередковано впливають на інвестиційні послуги, що надаються Торговцем, та інших дій Торговця, незалежно від типу клієнтів, в такий спосіб, щоб винагорода таких осіб та подібні стимули могли попередити конфлікт інтересів, що спонукає їх діяти проти інтересів будь-якого клієнта Торговця.
- 3.22.4. Керівництво Торговця затверджує політику винагороди Торговця після проведення консультації з комплаєнс підрозділом. Керівництво Торговця відповідає за щоденну реалізацію політики винагороди та моніторинг комплаєнс ризиків, пов'язаних з цією політикою.
- 3.22.5. Винагорода та аналогічні стимули не повинні винятково або переважно спиратися на кількісні комерційні показники та повинні в повній мірі враховувати відповідні якісні показники, що відображають виконання застосовуваних правил, справедливе ставлення до клієнтів та якість послуг, що надаються клієнтам.
- 3.22.6. Баланс між постійними та змінними складовими винагороди повинен зберігатися постійно, щоб структура винагороди не створювала перевагу інтересів торговця чи його відповідних осіб над інтересами будь-якого клієнта.

3.23. Особисті угоди Торговця

- 3.23.1. Торговець встановлює, впроваджує та підтримує належні заходи, спрямовані на запобігання діяльності, щодо виконання функціональних обов'язків керівництва Торговця, розгляду скарг, визначення політики та практики винагород Торговця, будь-якою відповідною особою, залученою до діяльності, яка може викликати конфлікт інтересів, або особою, яка має доступ до внутрішньої інформації або до іншої конфіденційної інформації, що стосується клієнтів або договорів з ними чи на їх користь, в силу діяльності, що здійснюється нею від імені торговця.
- 3.23.2. Торговець забезпечує, щоб відповідні особи не укладали особисту угоду, яка відповідає хоча б одному з таких критеріїв:
  - такий особі заборонено укладати угоди, оскільки вона має доступ до внутрішньої або іншої конфіденційної інформації, що стосується клієнтів або угод з ними чи на їх користь;
  - укладання угоди пов'язано із зловживанням або неправомірним розкриттям конфіденційної інформації;
  - укладання угоди суперечить або може суперечити обов'язкам торговця відповідно до цих Вимог.

3.23.3. З метою уникнення неправомірного розкриття внутрішньої інформації Торговець забезпечує, щоб відповідні особи, крім випадків, коли це відбувається під час виконання функціональних обов'язків в межах провадження діяльності з торгівлі цінними паперами, зокрема, наданні послуг відповідно до договору з клієнтом, не розкривали будь-якій іншій особі будь-яку інформацію чи висновок, якщо відповідна особа знає або обґрунтовано має знати, що таке розкриття призведе або може призвести до однієї з таких подій:

- інша особа укладе договір щодо фінансових інструментів, який підпадатиме під дію пунктів 3.23.2. цієї глави як особиста угода відповідної особи;
- інша особа порадить будь-якій іншій особі укласти таку угоду або відшукає іншу особу, яка може укласти таку угоду в її інтересах.

3.23.4. Заходи, передбачені пунктом 3.23.1. цієї глави, повинні бути розроблені таким чином, щоб:

- кожна з відповідних осіб, на яку поширюються вимоги цієї глави, усвідомлювала обмеження щодо особистих угод та заходів, запроваджених Торговцем у зв'язку з особистими угодами та розкриттям інформації відповідно до вимог цієї глави;
- Торговець негайно отримував інформацію про будь-яку особисту угоду, укладену відповідною особою, шляхом повідомлення про цю угоду або за допомогою інших дій, які дозволяють торговцю ідентифікувати такі угоди;
- було забезпечено збереження записів про особисті угоди, щодо яких було повідомлено Торговця або які були виявлені ним, включаючи інформацію про будь-які дозволи або заборони щодо таких угод.

3.24. **Умови щодо надання Торговцем інформації клієнтам.**

3.24.1. Якщо відповідно до законодавства або договору інформація повинна надаватися на надійному носії, Торговці мають право надавати таку інформацію не на папері, лише якщо:

- надання такої інформації на іншому надійному носії відповідає умовам, в яких ведуться або будуть вестися ділові відносини між торговцем та клієнтом;
- особа, якій необхідно надати інформацію, коли їй пропонується вибір між інформацією на папері або на іншому надійному носії, обирає надання інформації на цьому іншому носії.

3.24.2. Якщо Торговець надає інформацію клієнту за допомогою вебсайту і ця інформація не адресована клієнту особисто, торговець повинен забезпечити виконання наступних умов:

- надання такої інформації на цьому носії відповідає умовам, в яких ведуться або будуть вестися ділові відносини між торговцем та клієнтом;
- клієнт зобов'язаний спеціально дати згоду на надання такої інформації в цій формі;
- клієнт повинен бути повідомлений електронною поштою про адресу вебсайту, а також про місце на вебсайті, де можна отримати доступ до такої інформації;
- інформація повинна бути актуальною;
- інформація повинна бути доступною безперервно за допомогою цього вебсайту протягом такого періоду часу, який клієнт обґрунтовано потребує для її перевірки.

- 3.24.3. Надання інформації за допомогою засобів електронної комунікації повинно розглядатися як таке, що відповідає контексту, в якому ведуться або будуть вестися ділові відносини між Торговцем та клієнтом, якщо є докази того, що клієнт має регулярний доступ до Інтернету. Надання клієнтом адреси електронної пошти для цілей ведення такого обміну інформацією вважатиметься таким доказом.

Розділ IV. Порядок провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами за видами діяльності, на які Торговець має відповідні ліцензії

Глава 4.1. Провадження Торговцем брокерської та субброкерської діяльності

- 4.1.1. При провадженні брокерської та субброкерської діяльності Торговець укладає цивільно-правові договори (зокрема на підставі Генерального договору про надання інвестиційних послуг) щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені (від імені клієнта), за дорученням і за рахунок клієнта.
- 4.1.2. Торговець при здійсненні брокерської та субброкерської діяльності може укладати наступні договори/документи:
- 4.1.2.1. **Генеральний договір про надання інвестиційних послуг** - договір, укладений між Торговцем та клієнтом, який передбачає надання Торговцем послуг щодо укладання правочинів з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами на підставі замовлень клієнта;
  - 4.1.2.2. **договір на виконання** - договір купівлі-продажу (міни, позики, РЕПО) цінних паперів або інших фінансових інструментів, який укладається торговцем (комісіонером, повіреним) з третьою особою (контрагентом) на виконання умов замовлення до генерального договору про надання інвестиційних послуг, укладеного між торговцем та його клієнтом;
  - 4.1.2.3. **договір РЕПО** – договір купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною.
  - 4.1.2.4. **договір позики** - договір, за яким одна сторона передає у власність іншій стороні (позичальнику) або отримує у власність від іншої сторони певну кількість цінних паперів з відповідними реквізитами ідентифікації з обов'язком їх повернення через визначений строк або на вимогу однієї із сторін;
  - 4.1.2.5. **замовлення клієнта** - оформлене відповідно до вимог законодавства розпорядження клієнта торговцю на встановлених клієнтом умовах надати послугу певного виду (купівля, продаж, міна, позики, здійснення операції РЕПО) з визначеними фінансовими інструментами на підставі генерального договору про надання інвестиційних послуг.
- 4.1.3. Провадження Торговцем цінними паперами брокерської та субброкерської діяльності за Генеральними договорами про надання інвестиційних послуг з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта здійснюється відповідно до нормативно-правового акту НКЦПФР, що регулює порядок та умови провадження торговцем цінними паперами брокерської та субброкерської діяльності з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта.
- 4.1.4. Торговець цінними паперами може виступати поручителем або гарантом виконання зобов'язань перед третіми особами за договорами, що укладаються від імені клієнта

такого Торговця, отримуючи за це винагороду, що визначається договором Торговця цінними паперами з клієнтом.

- 4.1.5. Торговець цінними паперами, який провадить брокерську діяльність, може надавати своїм клієнтам консультації щодо купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів.
- 4.1.6. Предметом Генерального договору про надання інвестиційних послуг є надання Торговцем як комісіонером або повіреним клієнту послуг щодо купівлі, продажу, позики або міни цінних паперів або інших фінансових інструментів на підставі замовлень від свого імені (від імені клієнта), за дорученням і за рахунок клієнта.
- 4.1.7. Генеральний договір про надання інвестиційних послуг може укладатися у формі єдиного договору або шляхом приєднання клієнта до запропонованого Торговцем договору (договорів) в цілому відповідно до Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України.
- 4.1.8. Генеральний договір про надання інвестиційних послуг, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, містить, зокрема:
- а) порядок, спосіб та форму надання замовлень;
  - б) строк дії договору;
  - в) декларацію про фактори ризиків;
  - г) підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана клієнту.
- 4.1.9. За Генеральним договором про надання інвестиційних послуг Торговець може діяти стосовно клієнта як комісіонер або як повірений.
- 4.1.10. Якщо Торговець буде діяти стосовно клієнта як комісіонер, Генерального договору про надання інвестиційних послуг має містити:
- обсяг повноважень та обов'язків Торговця як керуючого рахунком у цінних паперах клієнта (клієнта Торговця, який за договором субкомісії виступає комітентом, - для договорів субкомісії) в депозитарній установі (склад, зміст, час дії повноважень, порядок взаємодії керуючого рахунком та клієнта щодо управління рахунком у цінних паперах цього клієнта);
  - обов'язок клієнта переказати грошові кошти на поточний рахунок Торговця для розрахунків за цінні папери або інші фінансові інструменти та обов'язок Торговця за розпорядженням клієнта переказати грошові кошти, отримані в розрахунок за цінні папери або інші фінансові інструменти, на поточний рахунок клієнта.
- 4.1.11. Якщо Торговець буде діяти стосовно клієнта як повірений, Генеральний договір про надання інвестиційних послуг має містити порядок проведення розрахунків за придбані або продані цінні папери або інші фінансові інструменти (розрахунки за договорами щодо цінних паперів здійснюються клієнтом самостійно або через Торговця).
- 4.1.12. Крім вищезазначених умов, Генеральний договір про надання інвестиційних послуг може передбачати надання клієнтом Торговцю права передавати виконання його замовлень, відповідно до яких Торговець виступає стосовно нього комісіонером, іншому торговцю, надання Торговцем клієнту додаткових послуг, зокрема інформаційних та консультаційних послуг, а також послуг, пов'язаних з виконанням функцій керуючого рахунком у цінних паперах клієнта у депозитарній установі, тощо.

- 4.1.13. Генеральний договір про надання інвестиційних послуг щодо здійснення маржинальних операцій містить додаткові умови, визначені нормативно-правовим актом НКЦПФР про порядок та умови провадження торговцем фінансовими інструментами брокерської діяльності за договорами на брокерське обслуговування з подальшим врегулюванням зобов'язань клієнта.
- 4.1.14. Якщо укладення Генерального договору про надання інвестиційних послуг відбувається шляхом приєднання клієнта до запропонованого Торговцем договору, Торговець зобов'язаний забезпечити інформування клієнта про всі умови такого договору, про порядок припинення дії договору та про порядок інформування про внесення змін до договору, а також оприлюднити на власній веб-сторінці (веб-сайті) у цілодобовому режимі текст такого договору, зміни до нього, умови приєднання та його розірвання.
- 4.1.15. Операції з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами відповідно до Генерального договору про надання інвестиційних послуг здійснюються на підставі замовлень. Замовлення надається клієнтом Торговцю та містить розпорядження на визначених умовах виконати певну операцію з конкретними цінними паперами або іншими фінансовими інструментами в інтересах клієнта відповідно до Генерального договору про надання інвестиційних послуг.
- 4.1.16. У разі примусового виконання зобов'язань клієнта з причин, обумовлених договірними відносинами між клієнтом та Торговцем, якщо це передбачено Генеральним договором про надання інвестиційних послуг, дана операція оформлюється внутрішнім розпорядженням Торговця. Замовлення за такими операціями клієнтом не надається.
- 4.1.17. Клієнт може подати Торговцю замовлення до Генерального договору про надання інвестиційних послуг таких видів:
- ринкове замовлення - замовлення купити/продати фінансові інструменти за ринковою ціною (дохідністю), що негайно, виходячи з ринкових умов, виконується торговцем;
  - лімітне замовлення - замовлення купити/продати фінансові інструменти за обумовленою клієнтом ціною (дохідністю) або кращою;
  - стоп-замовлення - замовлення купити/продати фінансові інструменти, яке виконується торговцем в той момент, коли ціна та/або дохідність (для боргових фінансових інструментів) досягне визначеного клієнтом значення;
  - замовлення FOC - замовлення купити/продати визначену кількість фінансових інструментів, що негайно, виходячи з ринкових умов, виконується торговцем у повному обсязі або автоматично скасовується у випадку неможливості його виконання на зазначених умовах;
  - замовлення IOC - замовлення купити/продати визначену кількість фінансових інструментів, що негайно, виходячи з ринкових умов, виконується торговцем у повному обсязі або частково у випадку неможливості його виконання у повному обсязі з одночасним скасуванням невиконаної частини замовлення;
  - замовлення AON - замовлення купити/продати визначену кількість фінансових інструментів, що виконується торговцем у повному обсязі або автоматично скасовується у випадку неможливості його виконання на зазначених умовах;
  - замовлення GTC - замовлення купувати/продавати фінансові інструменти, яке діє та виконується торговцем до його відміни (відкликання) клієнтом.

- замовлення DAY - замовлення купити/продати фінансові інструменти, яке діє до кінця торгового дня, а потім автоматично скасовується;
  - замовлення позики - замовлення передати у власність іншій стороні (позичальнику) або отримати у власність від іншої сторони певну кількість фінансових інструментів з відповідними реквізитами ідентифікації з обов'язком їх повернення через визначений строк або на вимогу однієї із сторін;
  - інші види замовлень, що можуть бути передбачені Генеральним договором про надання інвестиційних послуг.
- 4.1.18. Замовлення клієнта містить, зокрема:
- а) номер замовлення відповідно до встановленого торговцем порядку нумерації замовлень клієнта;
  - б) дату надання замовлення;
  - в) номер та дату укладання договору на брокерське обслуговування;
  - г) вид послуги (купівля, продаж, міна, здійснення операції РЕПО, позика);
  - ґ) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
  - д) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;
  - е) вид замовлення;
  - є) суму (орієнтовну суму) договору (замовлення), що розраховується відповідно до умов, визначених клієнтом, з урахуванням видів замовлення;
  - ж) дату, з якої набирає чинності замовлення;
  - з) строк дії замовлення;
  - и) місце укладення договору на виконання (на організованих ринках капіталу або поза ними);
  - і) спосіб проведення розрахунків за договором на виконання (з дотриманням/без дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати») (крім випадків здійснення операцій поза межами України).
- 4.1.19. Замовлення клієнта може містити інші необхідні умови, зокрема посилання на договір продажу/купівлі із наступним зворотним викупом/продажем.
- 4.1.20. Замовлення клієнта діє протягом встановленого клієнтом строку (замовлення протягом строку) або до моменту його виконання чи відміни (відкликання) клієнтом (відкрите замовлення).
- 4.1.21. Генеральний договір про надання інвестиційних послуг може передбачати надання замовлень в письмовій або в усній формі, в тому числі з використанням телефонного зв'язку. При цьому при укладанні Генерального договору про надання інвестиційних послуг клієнт повинен бути попереджений Торговцем про ризики надання замовлення в усній формі.
- 4.1.22. Замовлення клієнта, якщо воно надано клієнтом у письмовій формі, оформлюється у вигляді паперового або електронного документа та відповідно:
- замовлення у вигляді паперового документа засвідчується підписом клієнта або його уповноваженої особи та печаткою, якщо клієнтом є юридична особа (за наявності печатки);
  - замовлення у вигляді електронного документа підписується та засвідчується відповідно до законодавства про електронні документи та електронний документообіг.
- 4.1.23. Замовлення може надаватись клієнтом Торговцю особисто, з використанням засобів поштової або кур'єрської доставки, факсимільного або телефонного засобу зв'язку, а також засобів електронного зв'язку в обумовленому договором форматі.

4.1.24. Для зниження ризиків, пов'язаних з наданням клієнтом Торговцю замовлень в усній формі з використанням факсимільного, телефонного засобів зв'язку, засобів електронного зв'язку (крім замовлень, засвідчення яких здійснено з дотриманням вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг), договором на брокерське обслуговування може бути передбачено, зокрема:

- надання клієнтом Торговцю в установленій договором строк оригіналів замовлень у формі паперового або електронного документа або складання та підписання в установленій договором строк реєстру замовлень (далі - Реєстр), який повинен містити дані згідно пункту 5.1.16. Розділу V;
- інші узгоджені клієнтом і торговцем дії.

При цьому клієнт повинен бути попереджений Торговцем про ризики такого надання замовлення в усній формі.

4.1.25. Здійснення брокерської діяльності на підставі договору комісії (субкомісії)

4.1.25.1. Предметом договору комісії є надання Торговцем (комісіонером) певного виду послуги з купівлі, продажу, здійснення операції РЕПО, позики або міни цінних паперів або інших фінансових інструментів від свого імені за рахунок та в інтересах клієнта (комітента).

4.1.25.2. Предметом договору субкомісії є надання Торговцем (субкомісіонером) певного виду послуги з купівлі, продажу, здійснення операції РЕПО, позики або міни цінних паперів або інших фінансових інструментів від свого імені за рахунок та в інтересах клієнта (комітента) іншого торговця, який за договором субкомісії виступає клієнтом (комітентом) стосовно субкомісіонера.

4.1.25.3. Договір комісії, субкомісії, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, містить, зокрема:

- а) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- б) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів (у разі придбання цінних паперів інституту спільного інвестування їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
- в) суму (орієнтовну суму) договору, що розраховується відповідно до умов, визначених клієнтом з урахуванням видів замовлення або договору, або порядок її визначення;
- г) термін/строк та умови оплати цінних паперів або інших фінансових інструментів, які є об'єктами цивільних прав за договором;
- г') строк та умови здійснення переходу прав власності на цінні папери або інші фінансові інструменти;
- д) обсяг повноважень та обов'язків Торговця як керуючого рахунком у цінних паперах клієнта (клієнта Торговця, який за договором субкомісії виступає комітентом, - для договорів субкомісії) в депозитарній установі (склад, зміст, строк дії повноважень, порядок взаємодії керуючого рахунком та клієнта щодо управління рахунком у цінних паперах цього клієнта), обов'язково зазначається у разі, якщо договором, який вчинений в Україні, передбачається спосіб розрахунків без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати»;
- е) обов'язок клієнта переказати грошові кошти на поточний рахунок Торговця для розрахунків за цінні папери або інші фінансові інструменти та обов'язок Торговця за розпорядженням клієнта переказати грошові кошти, отримані в розрахунок за цінні папери або інші фінансові інструменти, на поточний рахунок клієнта (крім випадків здійснення операцій поза межами України);
- є) строк дії договору (за необхідності);

ж) місце укладення договору на виконання (на організованому ринку капіталу або поза ним) (крім випадків здійснення операцій поза межами України);

з) спосіб проведення розрахунків за договором на виконання (з дотриманням/без дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати») (крім випадків здійснення операцій поза межами України);

и) підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана клієнту.

4.1.25.4. Договір субкомісії, крім вимог, визначених розділом II та пунктом 8.3 цього розділу Положення, обов'язково повинен містити серію, номер, дату видачі ліцензії (у разі наявності) та/або дату і номер рішення Комісії про видачу ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами на ринках капіталу торговцям, які за цим договором виступають як комітенти та субкомісіонери.

4.1.25.5. Торговець при здійсненні брокерської діяльності на підставі договору комісії (субкомісії) не має права:

- передавати виконання договору комісії, замовлення клієнта іншим особам без попередньої згоди клієнта та у разі, якщо це не обумовлено умовами договору з клієнтом;

- передавати виконання замовлення клієнта іншим особам, якщо це замовлення отримано від іншого торговця, щодо якого він виступає субкомісіонером;

4.1.25.6. У випадку укладання зі своїм клієнтом договору комісії чи договору доручення або при отриманні від клієнта замовлення до договору на брокерське обслуговування щодо проведення операції з фінансовими інструментами за межами України, Торговець має право здійснити таку операцію за участю іноземної інвестиційної фірми із дотриманням вимог законодавства країни, в якій здійснюється операція.

4.1.26. Здійснення брокерської діяльності на підставі договору доручення.

4.1.26.1. Предметом договору доручення є надання Торговцем (повіреном) певного виду послуги з купівлі, продажу, здійснення операції РЕПО, позики або міні цінних паперів або інших фінансових інструментів від імені клієнта (довірителя) та за його рахунок.

4.1.26.2. Договір доручення, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, містить, зокрема:

а) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;

б) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів (у разі придбання цінних паперів інституту спільного інвестування їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);

в) суму (орієнтовну суму) договору, що розраховується відповідно до умов, визначених клієнтом з урахуванням видів замовлення або договору, або порядок її визначення;

г) термін/строк та умови оплати цінних паперів або інших фінансових інструментів, які є об'єктами цивільних прав за договором;

г') строк та умови здійснення переходу прав власності на цінні папери;

д) порядок проведення розрахунків за придбані або продані цінні папери або інші фінансові інструменти (розрахунки за договорами щодо цінних паперів здійснюються клієнтом самостійно або через торговця);

е) строк дії договору (за необхідності);

- є) місце укладення договору на виконання (на фондовій біржі/поза фондовою біржею) (крім випадків здійснення операцій поза межами України);
- ж) спосіб проведення розрахунків за договором на виконання (з дотриманням/без дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати») (крім випадків здійснення операцій поза межами України);
- з) підтвердження, що інформація про загальний характер та/або джерела потенційного конфлікту інтересів надана клієнту.
- 4.1.27. Договір на брокерське обслуговування може передбачати надання клієнтом Торговцю права передавати виконання його замовлень, відповідно до яких Торговець виступає стосовно нього комісіонером, іншому торговцю, надання Торговцем клієнту додаткових послуг, зокрема інформаційних та консультаційних послуг, послуг, пов'язаних з виконанням функцій керуючого рахунком у цінних паперах клієнта у депозитарній установі, тощо. Договір на брокерське обслуговування може укладатися у формі єдиного договору або шляхом приєднання клієнта до запропонованого Торговцем фінансовими інструментами договору (договорів) в цілому відповідно до Цивільного кодексу України.
- 4.1.28. Дата виконання договору доручення визначається залежно від умов договору та порядку проведення розрахунків за інструментом договору на виконання.
- 4.1.29. Якщо розрахунки за договором на виконання договору доручення (купівля, продаж, міна цінних паперів або інших фінансових інструментів або позика цінних паперів) здійснюються через Торговця, дата виконання договору доручення не може передувати даті виконання договору на виконання.
- 4.1.30. Якщо розрахунки за договором на виконання договору доручення (купівля, продаж, міна цінних паперів або інших фінансових інструментів або позика цінних паперів) здійснюються клієнтом самостійно, датою виконання договору доручення є дата підписання документа, який підтверджує виконання сторонами зобов'язань, що передбачені договором, та/або дата настання останньої з наступних подій, які можуть відбуватися у будь-якій послідовності: перехід права власності на цінні папери або інші фінансові інструменти, що є об'єктами цивільних прав за договором, або здійснення оплати за договором, якщо сторони не домовилися про інше.
- 4.1.31. Торговець має право виступати повіреним щодо вчинення певних юридичних дій, а саме внесення змін/розірвання договору на виконання договору доручення у разі, якщо такі договори були укладені за участю цього Торговця, або внесення змін/розірвання договору доручення та/або договору на виконання договору доручення, у разі якщо такі договори були укладені за участю Торговця, у якого на дату укладання таких договорів немає ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами.
- 4.1.32. До договору доручення, за яким одна сторона (повірений) зобов'язується від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) вчинити певні юридичні дії, а саме внести зміни до договору доручення та/або договору на виконання договору доручення або розірвати договір доручення, договір на виконання договору доручення не застосовуються вимоги, встановлені цим пунктом Положення.
- 4.1.33. Здійснення операцій з фінансовими інструментами та іншими фінансовими інструментами в інтересах клієнта на підставі договору на виконання.
- 4.1.34. Предметом договору на виконання є здійснення Торговцем купівлі, продажу, позики або міни цінних паперів або інших фінансових інструментів в інтересах клієнта та за

його рахунок відповідно до умов укладеного з ним договору комісії, договору доручення або наданого ним замовлення до договору на брокерське обслуговування.

4.1.35. **Договір на виконання**, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, містить, зокрема:

- а) реквізити ідентифікації договору, на виконання якого укладено договір на виконання (за винятком договорів, що укладаються на фондових біржах);
- б) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- в) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів (у разі придбання цінних паперів інституту спільного інвестування їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
- г) суму договору або порядок її визначення на дату проведення розрахунків;
- ґ) термін/строк та умови оплати цінних паперів або інших фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за договором;
- д) строк та умови здійснення переходу прав власності на цінні папери або інші фінансові інструменти;
- е) спосіб проведення розрахунків (з дотриманням/без дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати»)(крім випадків здійснення операцій поза межами України););
- є) права та обов'язки сторін щодо внесення змін до договору у випадку анулювання ліцензії торговцю фінансовими інструментами.

4.1.36. Здійснення операцій з фінансовими інструментами в інтересах клієнта на підставі договору РЕПО.

4.1.36.1. Предметом договору РЕПО є здійснення Торговцем у власних інтересах або в інтересах клієнта та за його рахунок купівлі (продажу) цінних паперів (на підставі укладених договорів комісії, доручення або замовлень до договору на брокерське обслуговування) із зобов'язанням зворотного продажу (купівлі) через визначений строк або на вимогу однієї із сторін за заздалегідь обумовленою ціною.

4.1.36.2. Договір РЕПО, укладений Торговцем фінансовими інструментами в інтересах клієнта та за його рахунок відповідно до умов укладеного з ним договору комісії, договору доручення або наданого ним замовлення до договору на брокерське обслуговування, повинен відповідати вимогам, визначеним в розділі II цього Положення, а також повинен містити (за винятком договорів РЕПО, що укладаються на фондових біржах):

- а) реквізити ідентифікації договору, на виконання якого укладено договір на виконання (за винятком договорів, що укладаються на фондових біржах);
- б) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- в) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- г) ціну цінних паперів за першою та другою частинами операції РЕПО;
- ґ) строк та умови оплати цінних паперів, які є об'єктом цивільних прав за договором, за першою та другою частинами операції РЕПО;
- д) строк та умови здійснення переходу прав власності на цінні папери за першою та другою частинами операції РЕПО;

- е) порядок розірвання договору внаслідок невиконання або неналежного виконання однією із сторін умов договору, у тому числі порядок інформування сторін про розірвання договору;
- є) порядок зарахування зустрічних вимог при односторонній відмові від другої частини операції внаслідок невиконання або неналежного виконання іншою стороною умов договору РЕПО;
- ж) спосіб проведення розрахунків (з дотриманням/без дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати») за першою та другою частинами операції РЕПО.

4.1.36.3. Укладення договорів РЕПО на фондовій біржі здійснюється з урахуванням норм нормативно-правового акту НКЦПФР щодо положення про функціонування фондових бірж.

4.1.36.4. Договір РЕПО може містити:

- порядок врегулювання взаємних вимог і зобов'язань сторін у разі зміни співвідношення між ринковою вартістю цінних паперів і розміром відповідного зобов'язання (сумою зобов'язання) протягом строку РЕПО;
- порядок розрахунку ціни цінних паперів за другою частиною операції РЕПО у випадку її виконання в інший строк, ніж передбачено договором.

4.1.36.5. Зобов'язання щодо виконання другої частини операції РЕПО у сторін договору РЕПО виникає тільки за умови повного виконання ними зобов'язань за першою частиною РЕПО.

4.1.37. Здійснення операцій з фінансовими інструментами в інтересах клієнта на підставі договору позики.

4.1.37.1. Предметом договору позики цінних паперів є здійснення Торговцем у власних інтересах або в інтересах клієнта та за його рахунок операцій з передання у власність іншій стороні (позичальнику) або отримання у власність від іншої сторони певної кількості цінних паперів з відповідними реквізитами ідентифікації з обов'язком їх повернення через визначений строк або на вимогу однієї із сторін.

4.1.37.2. Предметом договору позики цінних паперів не можуть бути:

- облігації, строк погашення яких настає протягом строку виконання зобов'язань за договором позики;
- облігації, за якими передбачається виплата відсоткових доходів, протягом строку виконання зобов'язань за договором позики.

4.1.37.3. Договір позики укладається виключно поза організованими ринками капіталу.

4.1.37.4. Договір позики, укладений Торговцем фінансовими інструментами в інтересах клієнта та за його рахунок відповідно до умов укладеного з ним договору комісії, договору доручення або наданого ним замовлення до договору на брокерське обслуговування, повинен відповідати вимогам, визначеним в розділі II цього Положення, а також повинен містити:

- а) реквізити ідентифікації договору, на виконання якого укладено договір на виконання;
- б) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- в) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;

- г) строк та умови здійснення переходу прав власності на цінні папери від позикодавця до позичальника;
  - г) строк та умови здійснення переходу прав власності на цінні папери від позичальника до позикодавця;
  - д) порядок розірвання договору внаслідок невиконання або неналежного виконання однією із сторін умов договору, у тому числі порядок інформування сторін про розірвання договору;
  - е) розмір та порядок оплати винагороди позикодавцю;
  - є) зобов'язання щодо сплати неустойки, яка нараховується від дати, коли цінні папери мали бути повернуті, до дати їх фактичного повернення (переходу права власності від позичальника до позикодавця).
- 4.1.37.5. Датою укладання договору позики є дата переходу прав власності на цінні папери від позикодавця до позичальника.
- 4.1.37.6. Датою виконання договору позики є остання з таких подій, що можуть відбуватись в будь-якій послідовності, - дата переходу прав власності на цінні папери від позичальника до позикодавця та дата оплати винагороди позикодавцю..

Глава 4.2. Провадження Торговцем дилерської діяльності

- 4.2.1. При провадженні дилерської діяльності Торговець укладає договори купівлі-продажу (міни, позики) щодо цінних паперів або інших фінансових інструментів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу або утримання до погашення боргових фінансових інструментів, крім випадків, передбачених законом.
- 4.2.2. Предметом дилерського договору є купівля, продаж, позика або міна цінних паперів або інших фінансових інструментів.
- 4.2.3. Дилерський договір, крім вимог, визначених розділом II цього Положення, має містити:
- а) реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;
  - б) кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів (у разі придбання цінних паперів інституту спільного інвестування їх кількість визначається з урахуванням статті 56 Закону України «Про інститути спільного інвестування»);
  - в) суму договору;
  - г) умови і термін/строк оплати цінних паперів або інших фінансових інструментів, які є об'єктом цивільних прав за договором;
  - г) умови і строк здійснення переходу прав власності на цінні папери або інші фінансові інструменти;
  - д) спосіб проведення розрахунків (з дотриманням/без дотриманням принципу «поставка цінних паперів проти оплати»);
  - е) місце виконання договору (на організованому ринку капіталу або поза ним).
- 4.2.4. Договір РЕПО, що укладається Торговцем у власних інтересах, повинен відповідати вимогам, встановленим пунктом 11 глави 1 розділу IV цього Положення (крім пп. «а» підпункту 11.2 цього пункту).
- 4.2.5. Договір позики, що укладається Торговцем у власних інтересах, повинен відповідати вимогам, встановленим пунктом 12 глави 1 розділу IV цього Положення (крім пп. «а» підпункту 12.4 цього пункту).

Глава 4.3. Права, обов'язки та обмеження прав Торговця фінансовими інструментами при провадженні професійної діяльності

- 4.3.1. Торговець фінансовими інструментами при провадженні будь-якого виду професійної діяльності має право:
- 4.3.1.1. здійснювати строкові операції як за власний рахунок, так і за рахунок своїх клієнтів в їх інтересах;
  - 4.3.1.2. виступати поручителем або гарантом виконання зобов'язань перед третіми особами за договорами, що укладаються від імені клієнта такого Торговця, отримуючи за це винагороду, що визначається договором Торговця з клієнтом;
  - 4.3.1.3. надавати консультаційні послуги щодо емісії, обігу та обліку цінних паперів, щодо прав та обов'язків емітента, інвестора та/або особи, яка видала неемісійний цінний папір, щодо обігу та обліку інших фінансових інструментів, а також щодо здійснення фінансових інвестицій у зазначені цінні папери та інші фінансові інструменти;
  - 4.3.1.4. укладати договори міні, за якими цінні папери передаються у власність в обмін на будь-який інший актив, у власних інтересах та в інтересах клієнтів.
- 4.3.2. Торговець фінансовими інструментами при провадженні будь-якого виду професійної діяльності зобов'язаний:
- 4.3.2.1. дотримуватися встановлених законодавством пруденційних нормативів та інших показників (нормативів), які зокрема обмежують ризики за операціями з фінансовими інструментами або іншими фінансовими інструментами;
  - 4.3.2.2. здійснювати заходи відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
  - 4.3.2.3. надавати до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку адміністративні дані щодо своєї діяльності відповідно до нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, що встановлюють склад, строки та порядок їх надання;
  - 4.3.2.4. подавати до загальнодоступної інформаційної бази даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів для подальшого розміщення інформацію про всі вчинені поза фондовою біржею ним або за його участю правочини щодо емісійних цінних паперів;
  - 4.3.2.5. у разі проведення операцій з фінансовими інструментами, за якими у Торговця виникає підозра маніпулювання цінами на ринках капіталу або укладання підозрілого договору клієнтом та/або контрагентом - повідомити про це Комісію у складі нерегулярних адміністративних даних;
  - 4.3.2.6. у разі прийняття Комісією рішення про анулювання ліцензії та наявності у Торговця невиконаних договорів доручення, комісії, РЕПО, замовлень до договору на брокерське обслуговування, договорів на виконання, на придбання - виконати, розірвати або внести зміни до таких договорів до дати набрання чинності рішенням про анулювання ліцензії та надати такі дані у порядку та строки, встановлені Комісією.

- 4.3.3. Торговець фінансовими інструментами при провадженні будь-якого виду професійної діяльності не має права:
- 4.3.3.1. здійснювати операції з емісійними фінансовими інструментами, випуск яких не зареєстрований Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку в установленому законодавством порядку, якщо державна реєстрація таких емісійних цінних паперів або інших емісійних фінансових інструментів передбачена законодавством;
  - 4.3.3.2. здійснювати правочини (крім укладання додаткових договорів щодо зміни терміну/строку оплати та/або строку здійснення переходу прав власності на цінні папери, або щодо розірвання раніше укладених договорів) з фінансовими інструментами, обіг, розміщення яких зупинено у встановленому законодавством порядку, починаючи з дати оприлюднення інформації про такі події на офіційному веб-сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;
  - 4.3.3.3. здійснювати операції з купівлі, продажу або міни цінних паперів та інших фінансових інструментів власного випуску (крім розміщення, викупу цінних паперів торговцем як емітентом та продажу торговцем як емітентом викуплених цінних паперів; придбання банком власних акцій з урахуванням обмежень, визначених Законом України «Про банки і банківську діяльність», та посередницької діяльності банку з купівлі-продажу власних акцій);
  - 4.3.3.4. розривати договори купівлі-продажу цінних паперів, що укладаються на організованих ринках капіталу, крім випадків, передбачених законом.
  - 4.3.3.5. Торговець не має права здійснювати види діяльності, які не передбачені законом.

Розділ V. Облік та звітність щодо операцій з фінансовими інструментами

Глава 5.1. Порядок ведення внутрішнього обліку Торговця фінансовими інструментами

- 5.1.1. Торговець здійснює ведення внутрішнього обліку в паперовій та/або електронній формах відповідно до Правил (умов) торгівлі.
- 5.1.2. Об'єктами внутрішнього обліку Торговця є:
  - а) Генеральні договори, укладені Торговцем при здійсненні ним брокерської та субброкерської діяльності, дилерської діяльності, замовлення клієнтів до генеральних договорів про надання інвестиційних послуг, строкові операції, інші операції з фінансовими інструментами та грошовими коштами, а також пов'язані з ними права та зобов'язання;
  - б) цінні папери та інші фінансові інструменти, які є об'єктами цивільних прав за правочинами, їх рух;
  - в) грошові кошти, призначені для здійснення правочинів з фінансовими інструментами та грошові кошти, отримані внаслідок здійснення правочинів з фінансовими інструментами, їх рух.
- 5.1.3. Внутрішній облік ведеться в грошовому вираженні з урахуванням вимог валютного законодавства та в кількісному вираженні в одиницях цінних паперів та інших фінансових інструментів певного виду.
- 5.1.4. При веденні внутрішнього обліку в електронній формі має забезпечуватись:

- можливість перегляду та переведення на паперовий або машинний носій (магнітний, оптичний чи електронний) будь-яких даних, які містяться у внутрішньому обліку;
  - формування резервних копій даних внутрішнього обліку в електронній формі;
  - захист даних внутрішнього обліку від несанкціонованого доступу сторонніх осіб, випадкового пошкодження чи внесення несанкціонованих змін;
  - роздрукування журналу обліку та реєстрів внутрішнього обліку в повному обсязі та/або витягів з них.
- 5.1.5. Внутрішній облік грошових коштів, цінних паперів або інших фінансових інструментів, які знаходяться у власності торговця, цінних паперів або інших фінансових інструментів власних випусків, а також договорів при здійсненні дилерської діяльності торговця ведеться відокремлено від внутрішнього обліку грошових коштів, цінних паперів або інших фінансових інструментів клієнтів, а також договорів, укладених за дорученням чи в інтересах клієнтів торговця.
- 5.1.6. Внутрішній облік повинен забезпечувати можливість відображення виконання договору частинами, якщо це передбачено умовами договору.
- 5.1.7. Складовими внутрішнього обліку є:
- документи внутрішнього обліку;
  - журнал (журнали) обліку;
  - реєстри внутрішнього обліку;
  - акти проведення звірки наявності грошових коштів та цінних паперів або інших фінансових інструментів;
  - звіти торговця клієнтам;
  - інші журнали та реєстри внутрішнього обліку, визначені внутрішніми документами торговця.
- 5.1.8. Записи у внутрішньому обліку вносяться на підставі документів внутрішнього обліку, до яких належать:
- договори або інші документи, які підтверджують факти укладання, виконання, зміни умов та розірвання договорів;
  - замовлення клієнтів, інші передбачені договором доручення клієнтів;
  - документи, якими підтверджуються факти проведення строкових операцій;
  - банківські та/або інші документи, якими підтверджуються факти проведення грошових розрахунків за цінні папери або інші фінансові інструменти, операції з грошовими коштами;
  - документи, що підтверджують факти здійснення операцій з фінансовими інструментами (виписки, довідки з рахунків у цінних паперах, звіти іноземної інвестиційної фірми, тощо);
  - документи, повідомлення, які отримує торговець від фондових бірж, депозитарних установ та Розрахункового центру, іноземних інвестиційних фірм, іноземних фондових бірж, що є підставою для виникнення, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків за договорами щодо цінних паперів або інших фінансових інструментів;
  - рішення та інші документи органів державної влади, у тому числі судової, які є підставою для виникнення, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків за договорами щодо цінних паперів або інших фінансових інструментів;

- інші документи, які підтверджують факти, пов'язані з укладанням і виконанням договору, припиненням обов'язків з інших причин, зі зміною умов договору, з проведенням розрахунків за договором, з виконанням, зміною чи припиненням договору, який укладений між торговцем і клієнтом, повністю або частково.

5.1.9. Документи внутрішнього обліку складаються та засвідчуються відповідно до вимог законодавства, у тому числі Правил (умов) торгівлі.

5.1.10. Торговець повинен забезпечити зберігання документів внутрішнього обліку відповідно до законодавства протягом п'яти років з моменту їх отримання або складання, якщо інше не встановлено законодавством.

5.1.11. До **журналу (журналів) обліку** вноситься інформація про всі договори, замовлення, зміни до них, строкові операції, що стосуються здійснення Торговцем професійної діяльності на ринках капіталу, в хронологічному порядку у міру виникнення подій.

5.1.12. Журнал обліку має містити таку інформацію:

а) щодо генеральних договорів про надання інвестиційних послуг та здійснення дилерської діяльності:

реквізити ідентифікації договору;

реквізити сторін договору, зазначені в пункті 7 розділу II цього Положення;

предмет договору з визначенням виду послуги, яку надає торговець за договором;

реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту (за винятком генерального договору про надання інвестиційних послуг);

кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів (крім генерального договору про надання інвестиційних послуг);

суму договору (крім генеральних договорів про надання інвестиційних послуг) або ціну цінних паперів за першою та другою частинами операції за договором РЕПО;

термін дії договору;

дату виконання (розірвання) договору;

реквізити ідентифікації договору, замовлення, на виконання якого укладений договір на виконання, договір на придбання (зазначається для договорів на виконання, на придбання);

реквізити біржового контракту (зазначається для договорів на виконання, на придбання, укладених на фондовій біржі);

вказівки щодо того, чи є торговець керуючим рахунком у цінних паперах клієнта;

дату виконання першої частини операції за договором РЕПО;

б) щодо замовлень клієнта:

реквізити ідентифікації замовлення (номер та дата надання замовлення, термін дії замовлення);

реквізити ідентифікації генерального договору про надання інвестиційних послуг, до якого надано замовлення;

вид послуги (купівля, продаж, операція РЕПО, міна, позика), яку надає торговець;

реквізити ідентифікації цінного папера або іншого фінансового інструменту;

кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;

суму (орієнтовну суму) договору, що розраховується відповідно до умов, визначених клієнтом, з урахуванням видів замовлення;

дату виконання (анулювання) замовлення;

в) щодо строкових операцій:

ідентифікаційний номер за реєстром договорів, що формується фондовою біржею;
дату проведення строкової операції;
реквізити сторін укладених строкових контрактів, зазначені в пункті 7 розділу II цього Положення;
предмет строкової операції з визначенням: виду послуг, які надає торговець (купівля або продаж); реквізити ідентифікації строкового контракту (код (позначення) строкового контракту); найменування строкового контракту; ціна, за якою укладені строкові контракти за строковою операцією; кількості укладених строкових контрактів;
реквізити ідентифікації договору комісії, договору доручення або замовлення до договору на брокерське обслуговування, на виконання якого проведено строкову операцію;
дату виконання строкових контрактів.

5.1.13. Торговець може вносити до журналу обліку додаткову інформацію щодо доручень, звітів Торговця, які надаються клієнтам, звітів Торговцю від інших Торговців (у разі якщо це передбачено відповідним договором), розпоряджень, операцій тощо.

5.1.14. Відображення інформації в журналі обліку здійснюється не пізніше наступного робочого дня з дати виникнення такої інформації.

5.1.15. Усі замовлення підлягають реєстрації у відповідному журналі обліку, що є складовою внутрішнього обліку, з обов'язковим зазначенням часу та дати отримання такого замовлення.

5.1.16. **Реєстр замовлень клієнтів** є сукупністю записів про замовлення, отримані торговцем від клієнта. Реєстр складається Торговцем в паперовій або електронній формі та повинен містити всі реквізити, визначені пунктом 7.3 глави 1 розділу IV цього Положення, щодо кожного замовлення клієнта, отриманого за певний період часу, а також додаткові дані:

- дату складання Реєстру;
- номер Реєстру, який наданий торговцем відповідно до встановленого ним порядку нумерації Реєстрів;
- період часу, за який складений Реєстр (зазначаються дата його початку та закінчення);
- підпис клієнта або уповноваженої особи клієнта та відбиток печатки - у випадку надання замовлень юридичною особою (за наявності печатки);
- підпис уповноваженої особи торговця, засвідчений печаткою торговця (за наявності).

Якщо Реєстр у формі паперового документа нараховує більше одного аркуша, аркуші Реєстру повинні бути пронумеровані та прошиті, а їх кількість засвідчена підписом уповноваженої особи.

У разі складання Реєстру у формі електронного документа Реєстр повинен бути оформлений відповідно до вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

5.1.17. **Реєстри внутрішнього обліку** ведуться Торговцем для забезпечення внутрішнього обліку грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів, що належать Торговцю та його клієнтам, а також зобов'язань щодо грошових коштів, цінних паперів та інших фінансових інструментів.

5.1.18. Торговець здійснює ведення таких реєстрів внутрішнього обліку:

- реєстр внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з фінансовими інструментами;
- реєстр внутрішнього обліку цінних паперів та інших фінансових інструментів.

- 5.1.19. Торговець веде реєстр внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з фінансовими інструментами, а також реєстр внутрішнього обліку цінних паперів або інших фінансових інструментів у розрізі номера (коду) рахунку внутрішнього обліку торговця, клієнта.
- 5.1.20. Рахунки внутрішнього обліку використовуються торговцем тільки в рамках внутрішнього обліку.
- 5.1.21. Торговець самостійно визначає нумерацію, найменування та структуру рахунків внутрішнього обліку.
- 5.1.22. Журнал (журнали) обліку та реєстри внутрішнього обліку повинні забезпечувати можливість групування даних за договорами, за видом професійної діяльності, за реквізитами ідентифікації цінних паперів та інших фінансових інструментів, за договорами, укладеними на організованих ринках капіталу або поза ними, за кожним клієнтом, за датою здійснення операції або датою укладання/виконання договору.
- 5.1.23. Журнал (журнали) обліку та реєстри внутрішнього обліку можуть також забезпечувати групування даних і за іншими параметрами, визначеними внутрішніми документами торговця.
- 5.1.24. У реєстрі внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з фінансовими інструментами відображаються відомості про всі операції, пов'язані з рухом грошових коштів торговця та його клієнтів, а також залишки грошових коштів торговця та його клієнтів за місцями їх обліку (зберігання). Облік грошових коштів ведеться в грошовому вираженні.
- 5.1.25. Реєстр внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з фінансовими інструментами має містити:
- номер (код) рахунку внутрішнього обліку торговця, клієнта;
  - реквізити ідентифікації договору, строкової операції або іншої операції, пов'язаної з рухом грошових коштів;
  - дату проведення операції з грошовими коштами;
  - номер (за наявності) та дату документа внутрішнього обліку, який підтверджує факти проведення грошових розрахунків (для операцій, за якими рух грошових коштів здійснюється через банківський рахунок торговця);
  - найменування операції (внесення клієнтом грошових коштів, вилучення клієнтом грошових коштів, оплата клієнтом витрат, пов'язаних із виконанням договору, операції, винагороди торговцю, інші операції, встановлені внутрішніми документами торговця);
  - вхідний залишок грошових коштів на рахунку внутрішнього обліку торговця, клієнта (для операцій, за якими рух грошових коштів здійснюється через банківський рахунок торговця);
  - суму за операцією;
  - розмір винагороди торговцю;
  - суму витрат, пов'язаних із виконанням договору, операції;
  - вихідний залишок грошових коштів по рахунку внутрішнього обліку торговця, клієнта (для операцій, за якими рух грошових коштів здійснюється через банківський рахунок торговця).
- 5.1.26. Реєстр внутрішнього обліку цінних паперів та інших фінансових інструментів призначений для відображення всіх операцій, пов'язаних з рухом цінних паперів та інших фінансових інструментів торговця та його клієнтів, і визначення залишків цінних паперів та інших фінансових інструментів за місцями їх обліку (зберігання). Облік

цінних паперів та інших фінансових інструментів ведеться у кількісному вираженні (в одиницях).

5.1.27. Торговець окремо здійснює:

- облік цінних паперів або інших фінансових інструментів клієнтів відповідно до укладених договорів;
- облік цінних паперів або інших фінансових інструментів, що належать торговцю.

5.1.28. Реєстр внутрішнього обліку цінних паперів та інших фінансових інструментів має містити:

- номер (код) рахунку внутрішнього обліку торговця, клієнта;
- вид цінного папера або іншого фінансового інструменту (найменування (код) деривативу, прийняте на фондовій біржі);
- найменування емітента цінного папера або іншого фінансового інструменту (або особи, яка видала цінний папір), прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) особи, яка видала цінний папір; код за ЄДРПОУ - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - резидента, номер реєстрації - для емітента (або особи, яка видала цінний папір) - нерезидента, для фізичної особи, яка видала цінний папір, - реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі відсутності відповідно до законодавства не зазначається);
- міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (для емісійних цінних паперів, а також інших фінансових інструментів, якщо присвоєння цього коду для них передбачено законами України);
- номер договору або іншої операції з фінансовими інструментами або іншими фінансовими інструментами;
- дату проведення операції з фінансовими інструментами або іншими фінансовими інструментами;
- номер (за наявності) та дату документа внутрішнього обліку, який підтверджує факти здійснення операцій з фінансовими інструментами або іншими фінансовими інструментами (для операцій, за якими зміни в системах обліку прав власності на цінні папери вносяться на підставі розпоряджень торговця);
- найменування операції (поставка цінних паперів або інших фінансових інструментів, одержання цінних паперів або інших фінансових інструментів, інші операції, встановлені внутрішніми документами торговця);
- вхідний залишок цінних паперів або інших фінансових інструментів по рахунку (для операцій, за якими зміни в системах обліку прав власності на цінні папери вносяться на підставі розпоряджень торговця);
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за операцією;
- вихідний залишок цінних паперів або інших фінансових інструментів по рахунку (для операцій, за якими зміни в системах обліку прав власності на цінні папери вносяться на підставі розпоряджень торговця).

5.1.29. Облік зобов'язань за фінансовими інструментами та грошовими коштами ведеться торговцем відповідно до укладених договорів та інформації, що міститься у журналі (журналах) обліку та реєстрах внутрішнього обліку.

Глава 5.2. Звірка наявності грошових коштів та фінансових інструментів

- 5.2.1. Торговець зобов'язаний проводити періодичну звірку фактичної наявності грошових коштів та фінансових інструментів на власних рахунках та на рахунках клієнтів, відповідно до договорів з цими клієнтами.
- 5.2.2. Звірка наявності фінансових інструментів проводиться у розрізі випусків цінних паперів та інших фінансових інструментів, які знаходяться на балансі торговця, а також за всіма фінансовими інструментами клієнтів, стосовно яких торговцю клієнтом надані повноваження з розпорядження та реалізації прав за фінансовими інструментами.
- 5.2.3. Дані стосовно залишків грошових коштів у реєстрі внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з фінансовими інструментами звіряються з даними бухгалтерського обліку грошових коштів, з виписками із рахунків на поточну дату.
- 5.2.4. Дані стосовно залишків фінансових інструментів звіряються Торговцем з даними рахунків бухгалтерського обліку, з виписками з рахунків у цінних паперах (особових рахунків) на звітну дату.
- 5.2.5. Звірка наявності грошових коштів проводиться не рідше одного разу на місяць.
- 5.2.6. Звірка наявності фінансових інструментів проводиться Торговцем:
  - а) протягом 10 робочих днів місяця, наступного за кварталом, протягом якого змінювався залишок фінансових інструментів;
  - б) щороку щодо всіх фінансових інструментів протягом місяця, наступного за роком, за який проводиться звірка.
- 5.2.7. За підсумками проведення звірки Торговець складає акт проведення звірки із зазначенням у разі наявності розбіжностей, виявлених під час проведення звірки.
- 5.2.8. Акт проведення звірки підписується фахівцем Торговця, який проводив звірку, фахівцем, відповідальним за ведення внутрішнього обліку відповідно до внутрішніх документів Торговця, та особою, яка веде бухгалтерський облік Торговця.

Глава 5.3. Порядок складання та направлення звітності Торговця фінансовими інструментами

- 5.3.1. Торговець складає та подає до НКЦПФР місячні, нерегулярні адміністративні дані у вигляді електронних документів відповідно до нормативно-правового акту НКЦПФР щодо подання адміністративних даних та інформації у вигляді електронних документів до НКЦПФР.
- 5.3.2. Адміністративні дані складаються з довідок, склад та структура яких визначені нормативно-правовим актом НКЦПФР про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності торговців фінансовими інструментами до НКЦПФР. Всі довідки мають бути заповнені, містити достовірну та повну інформацію. На письмову вимогу уповноваженої особи Комісії Торговець фінансовими інструментами зобов'язаний подати (надіслати) до Комісії адміністративні дані у строк/термін, передбачений вимогою в паперовій формі. У разі якщо паперова форма адміністративних даних нараховує більше одного аркуша, така паперова форма має бути прошнурована, аркуші пронумеровані та засвідчені підписом уповноваженої особи Торговця фінансовими інструментами.
- 5.3.3. Торговець фінансовими інструментами подає адміністративні дані до центрального апарату НКЦПФР у такі строки:

- місячні - не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним.
- нерегулярні - не пізніше 24:00 наступного робочого дня після дати виникнення нерегулярних Даних.
-

У разі якщо останній день подання Даних припадає на неробочий день, строк подання Даних переноситься на перший після нього робочий день.

- 5.3.4. Торговець фінансовими інструментами розміщує у базі даних особи, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників ринків капіталу та професійних учасників організованих товарних ринків, інформацію про всі вчинені поза організованими ринками капіталу правочини щодо емісійних цінних паперів, а також іншу інформацію, передбачену законом та/або нормативно-правовими актами НКЦПФР, в обсязі, порядку та строки встановлені нормативно-правовими актами НКЦПФР.
- 5.3.5. Торговець фінансовими інструментами у процесі провадження професійної діяльності подає до НКЦПФР відомості та документи відповідно до вимог ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами.
- 5.3.6. Торговець фінансовими інструментами подає звітність до саморегулювальної організації та/або об'єднання професійних учасників, членом якого він є. Склад, порядок та строки подання такої звітності встановлені внутрішніми документами об'єднання.

Глава 5.4. Порядок ведення бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інструментами.

- 5.4.1. Торговець здійснює операції з фінансовими інструментами та облік цінних паперів, як фінансових інструментів відповідно до нормативно правових актів Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, податкового законодавства, міжнародних стандартів фінансової звітності, зокрема МСФЗ 9 та МСФЗ 13, Облікової політики Банку, операційних процесів супроводження операцій з цінними паперами, бухгалтерських моделей щодо проведення операцій з цінними паперами та інших внутрішніх нормативних документів Банку, затверджених у встановленому порядку.
- 5.4.2. Портфель цінних паперів Банку, це сукупність придбаних (отриманих) Банком цінних паперів, право на володіння, користування та розпорядження якими належить Банку та які згруповані за їх типами і призначенням.
- З метою оцінки та відображення в бухгалтерському обліку цінні папери в портфелях фінансових активів Банку класифікуються таким чином:
- фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки;
  - фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході;
  - фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю.
- 5.4.3. Торговець здійснює облік операцій за датою розрахунку. Зміна справедливої вартості фінансових інвестицій між датою операції і датою розрахунку відображається в обліку.

- 5.4.4. Фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки
- 5.4.4.1. До фінансових інвестицій, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки належать боргові цінні папери, акції та інші фінансові інвестиції утримувані виключно для продажу, і ті, що визначені як оцінені за справедливою вартістю з відображення через прибутки/збитки під час первісного визнання та включають інструменти:
- придбані з метою продажу в найближчий час і отримання прибутку від короткострокових коливань ціни або дилерської маржі;
  - які під час первісного визнання є частиною портфелю, який управляється на спільній основі і по відношенню до якого є свідчення того, що по ньому буде отриманий короткостроковий прибуток;
  - фінансові активи, що не відповідають критеріям визнання за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через інший сукупний дохід.
- 5.4.4.2. Банк визнає процентний дохід за борговими фінансовими інструментами «окремо» за процентною ставкою купона цінного паперу. Нарахування процентного доходу здійснюється починаючи з дати їх придбання до дати погашення або продажу. Під час придбання купонних цінних паперів з накопиченими процентами Банк відображає їх в обліку за рахунком нарахованих доходів.
- 5.4.4.3. У разі зміни справедливої вартості здійснюється переоцінка цінних паперів. Результат переоцінки обов'язково відображається в бухгалтерському обліку не рідше одного разу на місяць та обов'язково на дату балансу. Банк визнає результат переоцінки на звітну дату тільки після здійснення зворотної проводки в обліку на суму попередньої переоцінки. Банк не здійснює переоцінку фінансових активів, за якими укладено договір про продаж за визначеною вартістю реалізації, між датою операції та датою розрахунку за операцією з продажу фінансових активів.
- 5.4.4.4. Рекласифікація цінних паперів з портфелю фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки в інші портфелі Банку допускається лише як виняток у випадку, що передбачені МСФЗ 9.
- 5.4.4.5. Банк у разі прийняття рішення про рекласифікацію фінансового активу, що обліковується за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, у категорію фінансових активів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, визначає справедливую вартість фінансового активу на дату рекласифікації. Справедлива вартість на дату рекласифікації дорівнює новій валовій балансовій вартості такого активу.
- 5.4.4.6. Банк визначає ефективну ставку відсотка на основі валової балансової вартості фінансового активу в новій категорії та визнає оціночні резерви під очікувані кредитні збитки на дату рекласифікації (якщо рекласифікований фінансовий актив не є знеціненим фінансовим активом).
- 5.4.5. Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході.

5.4.5.1. Банк класифікує фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході, якщо одночасно виконуються такі умови:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом отримання передбачених договором грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів;
- договір за фінансовим активом передбачає отримання у визначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми та процентів на непогашену частину основної суми.

Банк визнає за таким фінансовим активом прибутки або збитки в складі іншого сукупного доходу до дати припинення його визнання або рекласифікації, крім прибутків або збитків від його знецінення, процентних доходів та прибутків або збитків від зміни офіційного курсу гривні до іноземних валют.

5.4.5.2. Банк обліковує в портфелі - фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході акції, інші цінні папери з нефіксованим прибутком, боргові цінні папери та похідні цінні папери, а саме:

- боргові цінні папери з фіксованою датою погашення, які Банк не має наміру та/або змоги тримати до дати їх погашення або за наявності певних обмежень щодо обліку цінних паперів за амортизованою собівартістю;
- боргові цінні папери, які Банк готовий продати у зв'язку із зміною ринкових відсоткових ставок або ризиків, його потребами, пов'язаними з ліквідністю, а також наявністю і дохідністю альтернативних інвестицій, джерел та умов фінансування або зміною ризику;
- акції та інші фінансові інвестиції, за якими неможливо достовірно визначити справедливу вартість;
- похідні цінні папери, за якими можливо або неможливо достовірно визначити справедливу вартість.

5.4.5.3. Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході підлягають переоцінці. Переоцінка фінансових інвестицій, здійснюється після нарахування процентів та амортизації дисконту (премії), не рідше ніж один раз на місяць, обов'язково на дату балансу. Результати переоцінки відображаються в капіталі Банку. Банк обліковує суму переоцінки цінних паперів, яка була визнана в капіталі на рахунок 5102, до часу їх погашення або продажу.

Під час визнання результатів від наступної переоцінки фінансових інвестицій Банк ураховує результат від попередньої переоцінки. Тобто справедлива (ринкова) вартість визнається балансовою вартістю фінансової інвестиції на звітну дату, що дорівнює балансовій вартості фінансової інвестиції (номінал, плюс накопичені/нараховані проценти, плюс/мінус премія/дисконт, плюс/мінус результат попередньої переоцінки мінус резерв) плюс результат зміни справедливої вартості на звітну дату.

5.4.5.4. Усі цінні папери в портфелі Банку - фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході на дату балансу підлягають перегляду на зменшення корисності. Банк визнає суму збитку від зменшення корисності за акціями та іншими фінансовими інструментами з нефіксованим прибутком, які обліковуються за собівартістю, як різниця між їх балансовою вартістю та теперішньою вартістю оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за поточною ринковою ставкою доходу для подібного фінансового активу.

Банк вилучає з капіталу накопичену суму уцінки у разі визнання зменшення корисності за фінансовими інвестиціями, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході за справедливою вартістю, і відображає збиток від зменшення корисності.

Якщо в наступних періодах відбувається збільшення справедливої вартості боргових цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході, то на відповідну суму в межах раніше створеного резерву за відповідними фінансовими інструментами Банк зменшує суму сформованого резерву. У разі збільшення в наступних періодах справедливої вартості боргових цінних паперів, за якими був визнаний збиток від зменшення корисності, після відновлення корисності, Банк відображає їх переоцінку до справедливої вартості.

У разі збільшення в наступних періодах справедливої вартості акцій та інших цінних паперів з нефіксованим прибутком, за якими був визнаний збиток від зменшення корисності, Банк суму сформованого резерву не зменшує, а визнає переоцінку цінних паперів до справедливої вартості.

5.4.5.5. Банк у разі прийняття рішення про рекласифікацію фінансового активу, що обліковується за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, в категорію фінансових активів, що обліковуються за амортизованою собівартістю, оцінює такий фінансовий актив за справедливою вартістю на дату рекласифікації.

Банк виключає накопичену величину прибутку або збитку, раніше визнаного у складі іншого сукупного доходу, з власного капіталу на дату рекласифікації. Таке коригування впливає на інший сукупний дохід, але не впливає на прибуток або збиток, і не є рекласифікаційним коригуванням. Ефективна ставка відсотка, що визначена під час первісного визнання, та оцінка кредитних збитків на дату рекласифікації не змінюються.

5.4.5.6. Банк у разі прийняття рішення про рекласифікацію фінансового активу, що обліковується за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, в категорію фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, продовжує оцінювати такий фінансовий актив за справедливою вартістю. Банк рекласифікує накопичені прибутки або збитки, які були раніше визнані в складі іншого сукупного доходу, зі складу власного капіталу до прибутків або збитків як рекласифіковане коригування.

5.4.5.7. Акції та інші цінні папери, в тому числі похідні цінні папери з нефіксованим прибутком, справедливу вартість яких надалі неможливо достовірно оцінити, обліковуються за собівартістю в портфелі Банку - фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході. У разі зміни методу оцінки акцій та інших цінних паперів з нефіксованим прибутком зі справедливої вартості на оцінку за собівартістю Банк визнає справедливу вартість цінних паперів на дату рекласифікації їх новою собівартістю. Банк продовжує обліковувати суму переоцінки цінних паперів, яка була визнана в капіталі, до часу їх продажу або вибуття.

Акції та інші цінні папери, в тому числі похідні цінні папери з нефіксованим прибутком, які обліковувалися за собівартістю, у разі наявності критеріїв достовірної оцінки їх справедливої вартості переводяться на оцінку за справедливою вартістю в портфелі Банку - фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході.

5.4.6. Фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю.

5.4.6.1. У портфелі фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю обліковуються придбані боргові цінні папери з фіксованими платежами або з платежами, що можна визначити, а також з фіксованим строком погашення.

Банк оцінює борговий фінансовий актив за амортизованою собівартістю, якщо одночасно виконуються такі умови:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків;
- договір за фінансовим активом передбачає отримання у визначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми та процентів на непогашену частину основної суми.

Банк не має здатності утримувати цінні папери в портфелі, як фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю, якщо:

- немає фінансових ресурсів для фінансування цінних паперів до погашення;
- є юридичне або інше обмеження, що може перешкодити наміру Банку утримувати цінні папери до погашення.

Банк не визнає цінні папери як фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю, якщо:

- має намір утримувати цінні папери протягом невизначеного часу;
- готовий продати їх у разі змін ринкових ставок відсотка, ризиків, потреб ліквідності, наявності альтернативних інвестицій і доходу від них, зміни джерел і строків фінансування;
- умови випуску безстрокових боргових цінних паперів передбачають сплату відсотків протягом невизначеного часу (тобто немає фіксованого строку погашення);
- емітент має право погасити цінні папери сумою, значно меншою, ніж їх амортизована собівартість.

Банк оцінює свій намір та змогу утримувати цінні папери в портфелі - фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю в залежності від фінансового стану емітента, ситуації на грошовому ринку та інших подій, що можуть свідчити про неможливість утримувати вищезазначені цінні папери до моменту погашення.

5.4.6.2. Після первісного визнання фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю, на дату балансу відображаються за їх амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка.

Придбані боргові цінні папери відображаються в бухгалтерському обліку в розрізі таких складових: номінальна вартість, дисконт або премія, сума накопичених процентів на дату придбання. Витрати на операції, здійснені під час придбання боргових цінних паперів, уключаються у вартість придбання та відображаються за рахунками з обліку дисконту (премії).

Банк визнає процентні доходи за борговими фінансовими інструментами в сумі, що є добутком амортизованої собівартості та первісної ефективної ставки відсотка відповідних цінних паперів, у тому числі і за знеціненими фінансовими інструментами, за якими відбулося зменшення корисності не рідше одного разу на місяць, на дату сплати купона емітентом, дату продажу або погашення.

5.4.6.3. Боргові цінні папери в портфелі Банку - фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю підлягають перегляду на зменшення їх корисності на підставі аналізу очікуваних грошових потоків. Банк визнає зменшення корисності цінних паперів у портфелі банку - фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю шляхом формування резервів на суму перевищення

балансової вартості цінних паперів над теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків за ними, дисконтованих за ефективною ставкою відсотка. Майбутні грошові потоки попередньо оцінюються з метою визначення зменшення корисності фінансових активу в порядку, визначеному відповідними внутрішніми положеннями, розробленими згідно із законодавством України та МСФЗ 9. Теперішню вартість попередньо оцінених майбутніх грошових потоків для фінансових інвестицій з фіксованою процентною ставкою Банк визначає шляхом дисконтування попередньо оцінених майбутніх грошових потоків за первісною ефективною ставкою відсотка. Для фінансових інвестицій із плаваючою процентною ставкою Банк застосовує ефективну ставку відсотка, що була визначена під час останньої зміни номінальної процентної ставки

5.4.6.4. Банк у разі прийняття рішення про рекласифікацію фінансового активу, що обліковується за амортизованою собівартістю, у категорію фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, визначає його справедливу вартість на дату рекласифікації. Банк визнає в складі прибутку або збитку різницю між попередньою амортизованою собівартістю фінансового активу та його справедливою вартістю.

Банк у разі прийняття рішення про рекласифікацію фінансового активу, що обліковується за амортизованою собівартістю, у категорію фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, визначає його справедливу вартість на дату рекласифікації. Банк визнає різницю між попередньою амортизованою собівартістю фінансового активу та його справедливою вартістю у складі іншого сукупного доходу. Банк не переглядає на дату рекласифікації ефективну ставку відсотка, що визначена під час первісного визнання, та оцінку очікуваних кредитних збитків.

5.4.6.5. Банк за певних обставин може продати фінансові активи, що обліковуються за амортизованою собівартістю, наприклад, при наступних факторах:

- у строк не більше ніж за три місяці до дати погашення;
- після того, як отримано практично всю первісну вартість фінансової інвестиції у вигляді планових платежів або передоплати;
- значного погіршення кредитоспроможності емітента;
- реорганізації емітента;
- змін законодавчих або регулятивних вимог;
- значного підвищення регулятивних вимог до капіталу;
- перегляду можливості утримувати дану інвестицію до дати погашення;
- у зв'язку з непередбаченою подією, що відбулася з незалежних від Банку причин, що не повторюється і стосовно якої є докази, що Банк не мав змоги її спрогнозувати.

Розділ VI. Облік та звітність щодо коштів клієнтів

- 6.1. Торговець здійснює окремо облік грошових коштів клієнтів, які передані йому для здійснення операцій з фінансовими інструментами та окремо облік власних грошових коштів.
- 6.2. Відомості про всі операції, пов'язані з рухом грошових коштів клієнтів, а також залишки грошових коштів клієнтів за місцями їх обліку (зберігання) відображаються у реєстрі внутрішнього обліку грошових коштів та розрахунків за договорами і операціями з фінансовими інструментами у розрізі номера (коду) рахунку внутрішнього обліку клієнта.

- 6.3. Звірка наявності грошових коштів проводиться не рідше одного разу на місяць відповідно до глави 2 розділу V цього Положення.
- 6.4. На вимогу клієнта Торговець зобов'язаний надати банківські та/або інші документи, якими підтверджуються факти проведення грошових розрахунків за цінні папери або інші фінансові інструменти, операції з грошовими коштами, у разі якщо така умова передбачена договором з клієнтом.
- 6.5. Звіт Торговця, що складається Торговцем та надається клієнту відповідно до розділу III цього Положення, обов'язково містить інформацію щодо вхідних та вихідних залишків грошових коштів за договорами, рух грошових коштів за якими здійснюється через банківський рахунок Торговця.
- 6.6. Порядок та строки повернення Торговцем клієнту грошових коштів, попередньо внесених клієнтом для виконання операцій з фінансовими інструментами та грошових коштів, отриманих торговцем в результаті виконання операцій з фінансовими інструментами, встановлюється договором між Торговцем та клієнтом.

Розділ VII. Вимоги, спрямовані на врегулювання та запобігання конфлікту інтересів при провадженні професійної діяльності на ринках капіталу

- 7.1. Керівник або фахівець Торговця не можуть брати участь у підготовці та прийнятті рішення щодо прийняття Торговцем будь-якого зобов'язання на їх користь та/або можуть призвести до конфлікту інтересів.
- 7.2. Керівник, фахівець або призначений експерт Торговця не можуть брати участь у підготовці та прийнятті рішення на користь установи або підприємства, в якому вони, їх близькі родичі або підприємство, яким вони володіють, мають діловий інтерес, або якщо існує конфлікт інтересів.
- 7.3. Особа, яка є членом органу управління або працівником (фахівцем) Торговця, має право укласти з Торговцем договори про надання фінансових послуг за умови, що такі правочини укладаються на загальних ринкових умовах та не передбачають надання пільгових або привілейованих умов порівняно з умовами, що застосовуються до інших клієнтів у подібних правовідносинах, з урахуванням вимог законодавства України щодо запобігання конфлікту інтересів та операцій із пов'язаними особами.
- 7.4. Особа, яка є членом органу управління Торговця, не може укласти договори щодо надання Торговцю професійних послуг (робіт).
- 7.5. Торговець з метою запобігання виникнення конфлікту інтересів з Клієнтом або декількома Клієнтами, провадить професійну діяльність з урахуванням обов'язків та обмежень, встановлених чинним законодавством України та внутрішніми нормативними документами Банку.
- 7.6. У разі наявності у Торговця конфлікту інтересів з його клієнтом, Банк здійснює діяльність відповідно до вимог НКЦПФР та чинного законодавства України.

Розділ VIII. Порядок і строки розгляду звернень клієнтів та професійних учасників ринків капіталу

- 8.1. Громадяни та юридичні особи мають право направити Торговцю скарги, пропозиції,

заяви та зауваження (далі – звернення) в усній або письмовій формі. Письмові звернення направляються поштою, з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення) або шляхом особистого вручення звернення заявником. Звернення розглядаються та вирішуються Торговцем відповідно до Закону України «Про звернення громадян» та Закону України «Про інформацію».

8.2. Звернення фізичної особи має містити:

- прізвище, ім'я та по – батькові;
- місце проживання та засоби зв'язку;
- суть питання;
- дату звернення;
- особистий підпис.

В електронному зверненні також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним.

8.3. Звернення юридичної особи має містити:

- повне та скорочене найменування;
- місцезнаходження та засоби зв'язку;
- суть питання;
- вихідний номер та дату реєстрації звернення у журналі вихідної кореспонденції;
- підпис уповноваженої особи та печатку підприємства (за наявності).

8.4. Усі звернення мають бути зареєстровані у журналі вхідної кореспонденції Торговця не пізніше кінця робочого дня, в який було отримано звернення. Зареєстровані звернення не пізніше другого робочого дня передаються керівнику Торговця або особі, що здійснює його повноваження, для розгляду та прийняття рішення про передання звернення разом з поясненнями та/або відповідними документами до структурного підрозділу Торговця або особі, до компетенції якої відноситься порушене у зверненні питання.

8.5. Торговець має право повернути клієнту звернення без розгляду якщо:

- звернення оформлене без дотримання вимог п.8.2 або 8.3 Розділу VIII цього Положення;
- питання, порушені в отриманому Торговцем зверненні не містять даних, необхідних для прийняття обґрунтованого рішення;
- звернення надійшло від особи, що не має відповідних повноважень;
- повторне звернення не містить нової інформації по суті порушеного питання, за умови, що Торговець надав обґрунтовану відповідь на попереднє звернення;
- звернення надійшло від заявника, що визнаний судом недієздатною особою.

Рішення про залишення звернення без розгляду приймається керівником Торговця, або особою, що виконує його обов'язки.

Звернення, залишені без розгляду, направляються заявникові з відповідними роз'ясненнями не пізніш як через десять робочих днів від дня його отримання Торговцем.

8.6. За результатами вивчення порушеного у зверненні питання, перевірки викладених фактів та припущень, особа, якій доручено розгляд звернення, на підставі зібраних

даних готує відповідь на звернення, в якій викладається ґрунтовний аналіз порушеного у зверненні питання, за необхідності описуються вжиті Торговцем заходи та рекомендації щодо вчинення заявником певних дій для вирішення питання. У разі якщо за результатами вивчення звернення особою було виявлено порушення прав заявника, що спричинено діями (бездіяльністю) співробітників та/або посадових осіб Торговця, він надає керівнику Торговця або особі, що виконує його обов'язки, необхідну інформацію з пропозиціями щодо уникнення подібних питань у подальшому.

- 8.7. Відповідь на звернення за підписом керівника Торговця або особи, що виконує обов'язки керівника, направляється заявнику поштою за адресою, вказаною заявником у зверненні, або передається особисто заявнику (уповноваженій особі заявника), що підтверджується розпискою заявника або його уповноваженою особою.
- 8.8. Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник Торговця або особа, що виконує його обов'язки, встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п'яти днів.

Розділ IX. Процедура запобігання несанкціонованому доступу до службової інформації і її неправомірному використанню.

- 9.1. Відомості, які створюються, збираються, отримуються, використовуються, поширюються, охороняються та зберігаються Торговцем в процесі провадження діяльності, відносяться до інформації з обмеженим доступом, окрім інформації, що відповідно до законодавства є публічною.
- 9.2. Інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, інформація щодо даних, проектів, схем, угод, листів, звернень, інших документів, доповідей, переговорів, зображень, цифр, знань, відомостей, тощо, що передається, запам'ятовується, зберігається, знаходиться, була чи є доступною, може бути знайдена чи знята, іншим чином відтворена, зафіксована, скопійована в аналоговому або цифровому вигляді, в усній формі, на паперових чи електронних носіях, магнітних, оптичних касетах та дисках, інших засобах збереження або передачі слухових, зорових образів або асоціацій з ними, в тих чи інших системах, що стосується Торговця, його клієнтів, потенційних клієнтів, контрагентів, партнерів та працівників Торговця або іншим чином пов'язана із діяльністю Торговця.
- Конфіденційна інформація – інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень.
- Конфіденційна інформація, що стосується діяльності Торговця, може бути ним надана на запит зацікавленої особи у порядку, визначеному цим Положенням, а також в інших випадках, визначених законом.
- 9.3. Інформація з обмеженим доступом Торговця є комерційною таємницею, крім інформації, яка відповідно до законодавства не становить комерційної таємниці. Комерційна таємниця не підлягає розкриттю іншим особам, за винятком випадків,

передбачених чинним законодавством України, цим Положенням та рішеннями органів управління Торговця.

- 9.4. Інформація, що містить персональні дані, збирається, обробляється, зберігається та захищається у відповідності до вимог законодавства про захист персональних даних.
- 9.5. Торговець зобов'язаний забезпечити захист інформації, в тому числі інформації з обмеженим доступом, шляхом реалізації організаційних та технічних заходів, спрямованих на запобігання втратам, крадіжкам, несанкціонованому знищенню, викривленню, підробленню, копіюванню та неконтрольованому поширенню інформації з обмеженим доступом.
- 9.6. До організаційних заходів Торговця щодо захисту інформації відносяться контроль за виконанням вимог до приміщень, зберігання носіїв інформації, вимог до персоналу:
- 9.6.1. нежитлове приміщення, в якому Торговець провадить професійну діяльність, повинно бути повністю відокремленим від приміщень інших юридичних осіб за місцезнаходженням, зазначеним у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (ліцензії). Внутрішні підрозділи, що безпосередньо провадять діяльність з торгівлі фінансовими інструментами та інші структурні підрозділи Торговця повинні бути розташовані в окремих кімнатах з обмеженням доступу сторонніх осіб до службової інформації Торговця, якщо доступ до неї не пов'язаний з виконанням ними функціональних обов'язків;
- 9.6.2. приміщення Торговця повинно бути обладнане охоронною та протипожежною сигналізацією, унеможливлувати втрату або пошкодження з будь-яких причин вхідних та вихідних документів Торговця. Доступ до архіву (за наявності) повинен бути обмежений;
- 9.6.3. установчі документи, внутрішні положення, ліцензії та інші документи Торговця, що регламентують порядок провадження професійної діяльності на ринках капіталу, повинні зберігатися окремо від інших документів у приміщенні Торговця, зазначеному у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців;
- 9.6.4. документи, що містять інформацію з обмеженим доступом, повинні зберігатися в захищених і контрольованих місцях (сейфах, металевих шафах, виділених приміщеннях);
- 9.6.5. посадовим особам, персоналу Торговця фінансовими інструментами, особам, які перебували у трудових відносинах з Торговцем та були звільнені відповідно до законодавства, забороняється розголошувати (поширювати) та відтворювати у будь-який спосіб інформацію з обмеженим доступом, що стала їм відома при виконанні посадових обов'язків, як у власних інтересах, так і в інтересах третіх осіб.
- 9.6.6. доступ до інформації, що є комерційною таємницею Торговця, надається:
- голові та членам колегіального виконавчого органу;
  - особам, що виконують обов'язки голови та членів виконавчого органу;
  - головному бухгалтеру (особі, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку) в межах, необхідних для виконання службових обов'язків;
  - іншим посадовим особам Торговця та фахівцям в межах, необхідних для виконання службових обов'язків.

- Інші співробітники Торговця для вирішення питань допускаються до приміщення, де зберігаються документи щодо діяльності Торговця на підставі усного розпорядження керівника Торговця лише в присутності хоча б однієї з осіб, які вказані в цьому підпункті;
- 9.6.7. особи, що отримали доступ до інформації, що є комерційною таємницею Торговця, зобов'язані зберігати та підтримувати режим обмеженого доступу до інформації, не допускати та у міру можливостей попереджувати несанкціоноване використання інформації з обмеженим доступом;
- 9.6.8. співробітник Торговця, що отримав інформацію з обмеженим доступом на час роботи з такою інформацією і до її повернення, несе відповідальність за збереження отриманої інформації від несанкціонованого доступу інших осіб;
- 9.6.9. в день звільнення всі носії інформації з обмеженим доступом (документи, рукописи, креслення, чернетки, флеш-носії, диски, дискети, інше), передаються посадовою особою, співробітником Торговця;
- 9.6.10. забороняється залишати, відтворювати інформацію з обмеженим доступом у місцях, де така інформація може стати доступною для ознайомлення іншим особам, що не мають право на таке ознайомлення, робити копії з інформації з обмеженим доступом, а також виносити інформацію з обмеженим доступом за межі Торговця.
- 9.7. До технічних заходів Торговця щодо захисту інформації відноситься контроль за дотриманням наступних вимог:
- 9.7.1. комп'ютерна техніка, що використовується Торговцем при провадженні ним професійної діяльності, повинна бути обладнана пристроями для безперебійного електроживлення.
- 9.7.2. Торговець здійснює розмежування доступу користувачів до інформації, засобів обчислювальної техніки і технічних засобів автоматизованих систем;
- 9.7.3. забороняється використання програмних, програмно-апаратних засобів, що не пройшли перевірки (випробування);
- 9.7.4. у разі необхідності Торговець здійснює демонування або тимчасове відключення технічних засобів, які не беруть участі в забезпеченні провадження професійної діяльності, від ліній зв'язку, сигналізації, керування та енергетичних мереж;
- 9.7.5. Торговець не рідше ніж раз на квартал здійснює перевірку відповідності засобів обчислювальної техніки, програмного забезпечення, засобів зв'язку встановленим вимогам щодо захисту інформації;
- 9.7.6. всі робочі станції, на яких здійснюється обробка інформації та ведення баз даних, повинні бути захищені системою паролів, які забезпечують точну ідентифікацію виконавця роботи. Співробітникам Торговця забороняється розголошувати будь-кому відомості про систему паролів, шифрів та кодів, які використовуються допущеними до цієї роботи працівникам, залишати свої робочі місця не заблокувавши доступ до систем електронного обліку.
- 9.8. Програмно-технічний комплекс (далі – ПТК) Торговця повинен відповідати вимогам до програмних продуктів на ринках капіталу, затвердженим відповідним нормативно-правовим актом НКЦПФР.

Розділ X. Вимоги, спрямовані на запобігання маніпулюванню цінами на ринках капіталу, установлені Торговцем фінансовими інструментами

- 10.1. При визначенні ціни цінних паперів Торговець застосовує ринкові методи її визначення, виходячи з умов ринкової кон'юнктури та вільного вибору контрагентів.
- 10.2. Торговець не має права здійснювати фальсифікацію або створювати оманливий вигляд ринку цінних паперів з метою маніпуляції цінами або стабілізації ціни на будь-які цінні папери на штучному ціновому рівні, а саме здійснювати такі операції:
  - укладати фіктивні угоди, що не призводять до зміни права власності на цінні папери;
  - використовувати будь-які шахрайські схеми чи плани з метою введення в оману клієнтів чи інших осіб;
  - використовувати інсайдерську інформацію при здійсненні угод з фінансовими інструментами;
  - подавати будь-яку неправдиву звітність або ухилятися від подання передбаченої звітності.
- 10.3. Торговець не має права брати участь або мати прямі чи опосередковані фінансові інтереси в будь-яких проектах чи об'єднаннях, які створені з метою маніпулювання цінами на ринку цінних паперів.
- 10.4. Торговець має право відмовити клієнту у проведенні в його інтересах операції, якщо він має підстави вважати, що в поведінці клієнта або контрагента наявні наступні ознаки маніпулювання:
  - немотивована відмова в наданні Клієнтом або Контрагентом додаткових відомостей про угоду, яку він має намір здійснити;
  - виявлення неправдивої інформації щодо особи Клієнта та/або Контрагента в документах, що були надані Торговцю з метою проведення операції;
  - наявність нестандартних умов та інструкцій щодо укладення договору та/або біржового контракту, а також щодо проведення розрахунків за ними;
  - необґрунтована терміновість у проведенні операції, на якій наполягає Клієнт або Контрагент;
  - надання заявки на купівлю або продаж фінансових інструментів шляхом вчинення умисних протиправних дій, в тому числі шахрайства чи використання інсайдерської інформації;
  - необґрунтована умова щодо здійснення купівлі або продажу фінансових інструментів обов'язково перед закриттям торговельної сесії фондової біржі;
  - надання Клієнтом кільком учасникам біржових торгів доручення на укладення в його інтересах однієї або більше угод з одним і тим самим фінансовим інструментом, під час яких покупець та продавець діють в інтересах клієнта;
  - неодноразове протягом торговельного дня здійснення або намагання здійснити операції чи надання заявки на купівлю або продаж фінансових інструментів, що не мають очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети, якщо за результатами таких торгів власник таких фінансових інструментів не змінюється;
  - Клієнт та/або Контрагент наполягає в укладенні на фондовій біржі угод з фінансовим інструментом за ціною, що має суттєве відхилення від ціни відповідного фінансового інструменту, яка склалася на фондовій біржі тієї ж торговельної сесії (поточна ціна) шляхом подання безадресних заявок.

- 10.5. У випадку виявлення ознак маніпулювання цінами на ринках капіталу співробітник Торговця, що відповідальний за обслуговування клієнтів повинен в межах своєї компетенції докласти всіх зусиль для перевірки наданої Клієнтом та/або Контрагентом інформації про майбутню угоду на причетність до маніпулювання цінами, а також повідомити про це керівника Торговця (особу, що виконує його обов'язки). Рішення про проведення або відмову у проведенні такої операції в інтересах Клієнта за результатами вивчення наявної інформації про угоду приймає керівник Торговця або особа, що виконує його обов'язки.

Розділ XI. Прикінцеві положення

- 11.1. Положення затверджується Правлінням Банку та вступає в дію з дати його затвердження і діє до його скасування або затвердження нової редакції Положення, з набуттям чинності якою попередня редакція втрачає силу.
- 11.2. У разі зміни вимог нормативно-правових актів Національного банку України, Національної комісії цінних паперів та ринку капіталу, що регулюють діяльність з торгівлі фінансовими інструментами на ринках капіталу та організованих товарних ринках, це Положення застосовується в частині, що не суперечить таким змінам.
- 11.3. Всі питання не врегульовані цим Положенням регулюються чинним законодавством України. У разі невідповідності будь-якої частини цього Положення чинному законодавству України або нормативно-правовим актам НБУ, НКЦПФР, у тому числі у зв'язку з прийняттям нових актів законодавства України або нових нормативно-правових актів НБУ, НКЦПФР, Положення буде діяти лише в тій частині, яка не суперечить чинному законодавству України або нормативно-правовим актам НБУ та НКЦПФР.

Лист погодження до

**ПОЛОЖЕННЯ про провадження діяльності
з торгівлі фінансовими інструментами
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АГРОПРОСПЕРІС БАНК (нова редакція)**

Погоджено:

Голова Правління	Електронний підпис	Щепанський С.А.
Член Правління	Електронний підпис	Литвиненко О.Б.
Член Правління	Електронний підпис	Малюга О.В.
Член Правління	Електронний підпис	Пашинов І.В.
Член Правління	Електронний підпис	Козлов С.М.
Член Правління, Головний ризик-менеджер	Електронний підпис __	Подюков А.О.
Головний бухгалтер	Електронний підпис	Ульянова Т.П.
Фінансовий директор	Електронний підпис	Штефан О.В.
Головний комплаєнс-менеджер, начальник управління комплаєнс	Електронний підпис	Кочеткова Т.І.